

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA W NYSIE

Raport końcowy z badania społecznej oceny

oddziaływania projektów transgranicznych

CZ.3.22/1.1.00/08.00004, CZ.3.22/2.2.00/08.00037, PL.3.22/1.1.00/08.00063,
PL.3.22/2.2.00/09.01512, CZ.3.22/2.2.00/08.00056, PL.3.22/1.1.00/08.00654,
PL.3.22/1.1.00/09.00020, CZ.3.22/2.2.00/09.01564

realizowanych w ramach

**Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej
Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013**

osie operacyjne

22.1 Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej, ochrona środowiska,
profilaktyka zagrożeń

22.1.1 Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej

oraz

22.2 Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

22.2.2 Wspieranie rozwoju turystyki

Nysa, listopad 2013 r.

Spis treści

1. Aspekt metodologiczny badania.....	4
• Geneza i cel badania.....	4
• Metoda i charakterystyka grupy objętej badaniem.....	4
• Przełożenie celu badania na problem badawczy.....	5
• Narzędzia badawcze.....	7
• Analiza typologiczno-systemowa.....	17
• Etapy badania.....	20
2. Wyniki badań – opis, analiza, interpretacja, wnioski.....	22
• Dane ilościowe.....	22
• Charakterystyka społeczna ankietowanych.....	24
• Jakość wykonania.....	32
• Zasadność inwestycji.....	43
• Optymalizacja wykorzystania środków.....	53
• Funkcjonalność społeczna.....	68
• Beneficjenci.....	77
• Oddziaływanie inwestycji na sektor przedsiębiorczości.....	81
• Wpływ transgraniczny.....	85
• Efekt promocyjny.....	89
• Ocena zbiorcza.....	96
• Realizacja celów – porównanie ocen całościowych projektów.....	97

3. Analiza systemowa – identyfikacja deficytu racjonalności i rezerwy racjonalizacyjnej.....	99
• Aspekt typologiczny.....	99
• Aspekt systemowy.....	101
• Wnioski generalizujące.....	104
4. Wnioski końcowe.....	108
5. Rekomendacje.....	112

1. Aspekt metodologiczny badania

Geneza i cel badania

Źródłem przeprowadzanej poniżej analizy jest pytanie o charakterze praktycznym, dotyczące społecznej oceny oddziaływania projektów transgranicznych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013* (POWT 2007-2013), społecznej oceny efektów celów deklarowanych we wnioskach oraz wyznaczenia warunków ekonomicznej, infrastrukturalnej, społecznej i organizacyjnej optymalizacji realizacji przyszłych zadań (przyjęto, że efektywność oddziaływania projektów transgranicznych sprowadza się do interakcji subsystemów – administracyjnego, gospodarczego, społecznego, politycznego, aksjologicznego i komunikacyjnego). Analiza uwzględnia kontekst społeczny powyższego zagadnienia, koncentrując się na **postawach** związanych z ocenianymi obiektami lub ciągami komunikacyjnymi oraz na **opiniach**, dotyczących aspektów funkcjonalnych realizacji powyższych projektów. Cel badania wyznacza trzy aspekty konceptualizacji zjawiska, które zostały uwzględnione w opracowaniu: (1) aspekt opisowy (diagnostyczny), (2) aspekt wyjaśniający (eksplanacyjny) i (3) aspekt aplikacyjny (socjotechniczny).

Cel badania, w kontekście wyżej wymienionych aspektów, można przedstawić w formie następujących pytań:

- Jak przedstawia się społeczna ocena oddziaływania projektów transgranicznych, realizowanych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska –Rzeczpospolita Polska 2007-2013*?
- W jakim stopniu spełniane są cele deklarowane we wnioskach projektowych?
- Jak wykorzystywane są środki w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013*?
- Co wpływa na sposób wykorzystywania środków (na ocenę ich wykorzystywania)?
- Jak można zoptymalizować wykorzystywanie środków w ramach programów współfinansowanych ze środków unijnych?

Metoda i charakterystyka grupy objętej badaniem

Adekwatną metodą pozwalającą ustalić postawy i opinie społeczne są **badania sondażowe (metoda reprezentacyjna)**. Dane niezbędne do przeprowadzenia analizy zostają zebrane poprzez ankietyzację grup wchodzących w interakcję poznawczą i funkcjonalną z ocenianym projektem, a kwestionariusz ankietowy pozwala dotrzeć do badanej rzeczywistości (opinii, postaw, wiedzy respondentów), a odpowiednia konstrukcja ankiety pozwoli ustalić stan faktyczny. Oddziaływanie społeczne manifestuje się w opiniach, postawach i wiedzy respondentów, które są mierzalne odpowiednimi parametrami i wyrażają się w skali precyzującej ich gradację (umożliwiającej opis, analizę i interpretację).

Zastosowano **dobór kwotowy próby badawczej** (przez eliminację), przyjmując, że ankietyzacji podlegają wyłącznie osoby wchodzące w interakcję poznawczą (bezpośrednią lub za pomocą styczności społecznej) oraz interakcję funkcjonalną z ocenianymi obiektami (te cechy uznano za typowe dla badanej populacji). Kontakt ankietowy wyłaniano z całej populacji w sposób losowy

(dobór ulicy oraz parzystego/nieparzystego numeru budynku lub mieszkania – zasada dostępności respondenta), a następnie poprzez eliminację jednostek nietypowych ze względu na cel badania (nieposiadających wiedzy w aspekcie przedmiotowym badania), wyłaniano prawomocne poznawczo-kontaktowe ankiety. Analogiczny schemat stosowano podczas ankietyzacji w przestrzeniach publicznych w odniesieniu do osób, z którymi nawiązywano kontakt ankiety. Przyjęto, że na podstawie próby o liczebności 350 osób dla każdego projektu (min. 175 osób wchodzących w poznawczo-funkcjonalne interakcje z obiektem/ciągiem komunikacyjnym w Polsce i min. 175 osób wchodzących w interakcje poznawcze z obiektem/ciągiem komunikacyjnym w Czechach) możliwe jest ustalenie cech (postaw, opinii, wiedzy) charakterystycznych dla całej zbiorowości. Dobór kwotowy oraz liczebność próby wiążą się z ograniczeniami wpływającymi na zwiększenie odchylenia aproksymatywności (przybliżonej wartości) uzyskanych danych w przypadku ich ekstrapolacji na całą populację. Stąd też przyjęto, że populacją badaną są osoby wchodzące w interakcję poznawczo-funkcjonalną z ocenianymi projektami, jako że celem badań było określenie zakresu oddziaływania inwestycji na grupy docelowe (mieszkańców, przedsiębiorców/ rolników/przedsiębiorców z branży turystycznej oraz turystów). Zasadnicze różnice pomiędzy grupami docelowymi (objętymi badaniem) oraz procesem ich ankietyzacji w kontekście interakcji z ocenianymi projektami sprowadzają się do:

- (1) charakteru styczności przestrzennej, społecznej i poznawczej z ocenianym projektem - mieszkańcy (osoby związane z sektorem przedsiębiorczości są też w większości mieszkańcami) pozostają w stałej styczności, gdy tymczasem w przypadku turystów styczność ta jest krótkotrwała,
- (2) perspektywy postrzegania inwestycji – mieszkańcy wpisują inwestycję w całociowy kontekst życia, przedsiębiorcy odnoszą ją do realiów funkcjonowania sektora przedsiębiorczości, turyści oceniają w aspekcie jej funkcjonalności turystyczno-rekreacyjnej.
- (3) przestrzennej dostępności ankietowanych – mieszkańcy związani byli z budynkami mieszkalnymi, osoby związane z sektorem przedsiębiorczości z instytucjami (firmami), a turyści z przestrzeniami publicznymi.

Przełożenie celu badania na problem badawczy

Konceptualizacja przesłanek formalnych inwestycji:

- 1) Analiza założeń przedłożonych przez Najwyższą Izbę Kontroli.
- 2) Analiza *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013* (Wersja 3 z 6 czerwca 2013 r.) pod kątem celów osi priorytetowych 1 i 2.
- 3) Analiza wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013* (Oś priorytetowa 1 i 2) – projekty:
 - Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów – Mikulowice (CZ.3.22/1.1.00/08.00004),
 - Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (PL.3.22/1.1.00/08.00063),
 - Odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseniku (CZ.3.22/2.2.00/08.00037),

- Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnovie (PL.3.22/2.2.00/09.01512),
- Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie oraz remont i rozbudowa obiektu sportowego w Mezimesti (CZ.3.22/2.2.00/08.00056),
- Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (PL.3.22/1.1.00/08.00654),
- Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (PL.3.22/1.1.00/09.00020),
- Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabelkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (CZ.3.22/2.2.00/09.01564) – w aspekcie:
 - celów projektu,
 - celu operacyjnego/celów operacyjnych,
 - struktury grup docelowych projektu,
 - sposobu promocji projektu,
 - wpływu transgranicznego.

W konsekwencji ustaleń dokonanych w pkt.1-3, cel główny sprowadza się do następujących pytań, artykułujących problem badawczy i skorelowanych zarówno ze specyfiką projektów realizowanych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, jak i kategoriami opisującymi postawy i opinie ankietowanych :

1. Na jakim poziomie zrealizowano cele operacyjne? Jaki jest stan techniczny inwestycji?
2. Czy (i jak) poprzez cele operacyjne realizowane są cele główne?
3. Jakie jest oddziaływanie projektów na grupy docelowe?
4. Jak realizowane zadania wpływają na sektor przedsiębiorczości?
5. Czy i w jakiej mierze inwestycja była zasadna?
6. Czy w trakcie procesu wykonania obiektów/ciągów komunikacyjnych dochodziło do nieprawidłowości? Jakie były rodzaje nieprawidłowości? Jakie były ich przykłady?
7. Jaka jest wiedza na temat źródeł finansowania projektów?
8. Jaka jest efektywność promocji?

Konceptualizacja analityczna:

1. Ocena oddziaływania poszczególnych projektów transgranicznych zostaje poddana weryfikacji poprzez sprowadzalną do parametrów mierzalnych (liczbowo-procentowo-punktowych) ocenę celów deklarowanych we wnioskach projektowych (zob. sprawozdania).
2. Efektywność/funkcjonalność każdego z podsystemów (administracyjnego, gospodarczego, społecznego, politycznego, aksjologicznego i komunikacyjnego) jest mierzalna poprzez kombinację parametrów, określających podstawowe aspekty realizacji projektów.
3. Przyjęto, że dane zgromadzone podczas ankietyzacji polskiej i czeskiej części projektu zostają wykorzystane w następujący sposób: dane odnoszące się do składowych projektów realizowanych w Polsce podlegają szczegółowej analizie i interpretacji, natomiast dane odnoszące się do składowych projektów realizowanych w Czechach poddaje się agregacji i przełożeniu na wartości punktowe, tak aby umożliwiały one ocenę całości projektu oraz poziom realizacji celów projektu przez każdego z partnerów (zob. sprawozdania, służące jako narzędzie w trakcie kontroli poszczególnych projektów). Tym samym raport końcowy koncentruje się na opisie oraz analizie oddziaływania projektów transgranicznych na terenie Polski, odwołując się w wybranych aspektach (poglądowo i porównawczo) do danych zgromadzonych na terenie Czech (jakość wykonania, zasadność inwestycji, optymalizacja wykorzystania środków, wpływ transgraniczny).

Narzędzia badawcze

Opracowanie matrycy analitycznej

Na podstawie analizy celów szczegółowych, charakterystycznych dla każdego projektu, opracowano **narzędzie do weryfikacji celów formułowanych w projektach i założeń przedłożonych przez Najwyższą Izbę Kontroli – matrycę analityczną**. Matryca analityczna przekłada powyższe warunki na parametry ogólnopisowe, a te z kolei na parametry weryfikowalne empirycznie (będące składnikami parametrów opisowych), umożliwiające zgromadzenie danych (odpowiedzi respondentów).

Wykaz podstawowych parametrów opisowych, które przełożono na parametry mierzalne, a na ich podstawie opracowano pytania ankietowe:

- a) jakość wykonania inwestycji (stan techniczny obiektu),
- b) społeczna funkcjonalność obiektu/ciągu komunikacyjnego,
- c) oddziaływanie inwestycji na grupy docelowe (beneficjenci),
- d) wpływ transgraniczny inwestycji,
- e) wpływ inwestycji na sektor przedsiębiorczości,
- f) zasadność inwestycji,
- g) optymalizacja wykorzystania zasobów,

h) optymalizacja planowania inwestycji.

Struktura matrycy analitycznej

Cele	Parametry opisowe	Parametry mierzalne	Numer pytania
------	-------------------	---------------------	---------------

Konstrukcja matryc (zob. sprawozdania) opiera się na stopniowej i wieloczynnikowej przekładalności celów na kategorie mierzalne empirycznie (ilościowo-procentowe).

Przykładowa forma matrycy analitycznej: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna

Cele projektu	Cele operacyjne	Parametry ogólne (opisowe)	Parametry mierzalne	Numer pytania
Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego w Czeskim Cieszynie	Jakość inwestycji	Ocena stanu technicznego Stan drogi/mostu	1
			Skala realizacji maksymalnej jakości	1
Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej regionu pogranicza	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego w Czeskim Cieszynie	Dostępność komunikacyjna	Ocena stanu technicznego/ funkcjonalność	1
			Skala realizacji maksymalnej jakości	1
			Częstotliwość przejazdu/ korzystanie z ciągu komunikacyjnego	2
			Skala maksymalnej częstotliwości przejazdu	2
			Liczba pojazdów	4
			Skala realizacji maksymalnej ilości	4

			Czas przejazdu	3
			Płynność jazdy (skala zmniejszenia czasu dojazdu)	3
			Czas dojazdu do terenów inwestycyjnych	5
			Zasadność inwestycji	7
Poprawa spójności komunikacyjnej Usprawnienie połączeń komunikacyjnych z drogami wyższej kategorii Skrócenie czasu dojazdu, komfort przejazdu Poprawa środowiska naturalnego	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego w Czeskim Cieszynie	Spójność układu komunikacyjnego	Ocena stanu technicznego/funkcjonalność	1
			Częstotliwość przejazdu	2
			Liczba pojazdów	4
			Czas przejazdu	3
			Płynność jazdy (skala zmniejszenia czasu dojazdu)	3
			Czas dojazdu do terenów inwestycyjnych	5
			Zasadność inwestycji	7
Podniesienie atrakcyjności dla mieszkańców pogranicza i inwestorów Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego w Czeskim	Jakość życia	Beneficjenci	6
			Czas dojazdu	3
			Czas dojazdu do terenów inwestycyjnych	5
			Skala zmniejszenia czasu dojazdu do terenów	5

	Cieszynie		inwestycyjnych	
			Status zawodowy (przedsiębiorcy i pracownicy przedsiębiorstw) a ocena zasadności inwestycji	M2/7
			Status zawodowy (przedsiębiorcy i pracownicy przedsiębiorstw) a wskazanie beneficjentów	M2/6
			Miejsce zamieszkania (mieszkańcy Cieszyna) a ocena zasadności	M1/7
			Miejsce zamieszkania (mieszkańcy Cieszyna) a wskazanie beneficjentów	M1/6
			Zasadność inwestycji	7
Poprawa dostępu do obszarów inwestycyjnych	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego w Czeskim Cieszynie	Jakość inwestycji Zwiększenie przepustowości	Ocena stanu technicznego/funkcjonalność	1
			Skala realizacji maksymalnej jakości	1
			Liczba pojazdów	4
			Skala realizacji znaczącego zwiększenia ilości pojazdów	4
			Czas dojazdu	3

			Czas dojazdu do terenów inwestycyjnych	5
			Skala zmniejszenia czasu dojazdu do terenów inwestycyjnych	5
			Częstotliwość/ korzystanie z ciągu komunikacyjnego	2
Łączenie mieszkańców po obu stronach granicy	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego w Czeskim Cieszynie	Efekt transgraniczny	Częstotliwość/ korzystanie z ciągu komunikacyjnego	2
			Czas dojazdu	3
			Liczba pojazdów	4
Wiedza o projekcie, źródłach finansowania	Tablica, artykuły prasowe, strona internetowa	Efekt promocyjny	Zasięg kanałów promocyjnych	M1/12
			Źródła finansowania	11
			Nazwa programu	13
Dobro publiczne	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego	Odpowiedni dobór celów inwestycyjnych (odpowiednie wydatkowanie środków ze względu na cel) optymalizacja celów	Zasadność inwestycji	7

	w Czeskim Cieszynie		Maksymalna skala zasadności inwestycji	7
			Beneficjenci	6
Dobro publiczne	Budowa nowego połączenia drogowego w Cieszynie, przebudowa infrastruktury drogowej i modernizacja obiektu mostowego w Czeskim Cieszynie	Uczciwość/zgodność z prawem/ praworządność (optymalizacja środków)	Uczciwość i rzetelność	8
		Uczciwość/zgodność z prawem/ praworządność (optymalizacja środków)	Rodzaje nieprawidłowości	9
		Uczciwość/zgodność z prawem/ praworządność (optymalizacja środków)	Przykłady nieprawidłowości	10

Opracowanie kwestionariuszy ankietowych

Opracowanie pytań ankietowych podporządkowano następującym kryteriom:

- pytania odnoszą się do postaw respondentów i ich konkretnych opinii (wiedzy), związanych z ocenianymi inwestycjami,
- spójność logiczna i jasność pytań,
- efektywność opisowa i interpretacyjna odpowiedzi,
- spójność logiczna i merytoryczna całości kwestionariusza ankietowego,
- przejrzystość formularza ankietowego i standaryzacja jego wyglądu,
- uniwersalizacja formularza kwestionariusza ankietowego (w ramach jednego projektu lub też w odniesieniu do obiektu)
- symetria (przekładalność wyników) oraz tożsamość pytań ankietowych,
- zamknięty charakter pytań ankietowych (w woj. opolskim i śląskim ankiety zawierały jedno pytanie otwarte, dotyczące opisu przykładów nieprawidłowości, a w woj. dolnośląskim wprowadzono dodatkowo pytanie odnoszące się do optymalizacji planowania inwestycji).

Struktura kwestionariuszy ankietowych

Ankiety składały się z czterech grup pytań:

- a) pytania sprawdzające zakres realizacji celów sformułowanych we wniosku oraz oddziaływanie projektu na grupy docelowe,
- b) pytania określające zasadność inwestycji, optymalizację planowania inwestycji, optymalizację jej realizacji, rzetelność i uczciwość jej wykonania,
- c) pytania weryfikujące wiedzę na temat inwestycji,
- d) pytania ustalające podstawowe dane (miejsce zamieszkania i status społeczno-zawodowy) ankietowanych (metryczka)

oraz części wprowadzającej, posiadającej charakter informacyjno-instruktażowy (zob. sprawozdania).

Opracowanie matrycy analityczno-interpretacyjnej

Matryce analityczne rozszerzono o kolejne narzędzia badawcze – algorytmy pozwalające na przełożenie wartości procentowych na wartości punktowe, które umożliwiają ścisłość, operacjonalizację, agregację i porównywalność wyników – efektów realizacji poszczególnych celów oraz ocen całościowych projektów. W oparciu o powyższą procedurę przekształcono matrycę analityczną w matrycę analityczno-interpretacyjną.

Struktura matrycy analitycznej

Cele	Parametry opisowe	Parametry mierzalne	Numer pytania	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Sumaryczna wartość punktowa
------	-------------------	---------------------	---------------	--------------------	------------------	-----------------------------

Przygotowanie algorytmów dla matrycy analityczno-interpretacyjnej

- W odpowiedziach wyróżniono podpunkty związane z pozytywną (dodatnią) wartością zmiany generowanej przez inwestycję, wartością zerową i wartością negatywną (ujemną).
- Społecznej ocenie efektu inwestycji (pozytywnej wartości) przypisano wartość od 0,01-100%.
- W wartość procentową wprowadzono 4 przedziały: w algorytmie α 0,01-25%, 25,01-50%, 50,01-75%, 75,01-100%, w algorytmie β (przygotowanym do kategoryzacji poziomu respektowania norm prawnych i etycznych) części od 0,01% do 50% nadano charakterystykę ujemną, a części od 50,01% do 100% nadano charakterystykę dodatnią. W części ujemnej najniższą wartością jest -8, a najwyższą -0,8, w części dodatniej najniższą wartością jest 0,8, a najwyższą 8. W algorytmie γ (zastosowanym do kategoryzacji społecznej funkcjonalności budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach oraz korzystania z hydroterapii w parku w Głuchołazach) 4 przedziały posiadają następujący układ – od 0,01% do 10%, od 10,01% do 20%, od 20,01 do 30% oraz od 30,01% do 100% . Podstawą wprowadzenia algorytmu γ była specyfika funkcjonalna Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i wodolecznictwa,

implikująca ograniczony zakres społecznego oddziaływania dóbr kultury (impres o charakterze kulturalnym), jak i hydroterapii.

- Każdemu z parametrów przypisano taką samą wagę w zakresie spełniania celu.
- Na podstawie algorytmów dokonano oceny każdego ze składników poszczególnych celów, agregacji składników i oceny celów, a także oceny całości projektu.
- Algorytm δ przyporządkowuje wartościom punktowym końcową ocenę punktową i ocenę jakościową.

Algorytm (α) interpretacji wartości procentowych

Wartość procentowa	Kategoria	Wartość punktowa	
$x \leq 25\%$	mała/niska	0,01%-5%	0,4
		5,01%-10%	0,8
		10,01%-15%	1,2
		15,01%-20%	1,6
		20,01%-25%	2
$25\% < x \leq 50\%$	Przeciętna	25,01%-30%	2,4
		30,01%-35%	2,8
		35,01%-40%	3,2
		40,01%-45%	3,6
		45,01%-50%	4
$50\% < x \leq 75\%$	duża/dobra	50,01%-55%	4,4
		55,01%-60%	4,8
		60,01%-65%	5,2
		65,01%-70%	5,6
		70,01%-75%	6
$x > 75\%$	bardzo duża/bardzo dobra	75,01%-80%	6,4
		80,01%-85%	6,8
		85,01%-90%	7,2

		90,01%-95%	7,6
		95,01%-100%	8

Algorytm (β) interpretacji wartości procentowych

Wartość procentowa	Kategoria	Wartość punktowa	
$x \leq 25\%$	bardzo mała	0,01%-5%	- 8
	bardzo mała	5,01%-10%	- 7,2
	bardzo mała	10,01%-15%	- 6,4
	bardzo mała	15,01%-20%	-5,6
	bardzo mała	20,01%-25%	- 4,8
$25\% < x \leq 50\%$	Mała	25,01%-30%	- 4
	Mała	30,01%-35%	-3,2
	Mała	35,01%-40%	-2,4
	Mała	40,01%-45%	-1,6
	Mała	45,01%-50%	-0,8
$50\% < x \leq 75\%$	Przeciętna	50,01%-55%	0,8
	Przeciętna	55,01%-60%	1,6
	Przeciętna	60,01%-65%	2,4
	Duża	65,01%-70%	3,2
	Duża	70,01%-75%	4
$x > 75\%$	Duża	75,01%-80%	4,8
	bardzo duża	80,01%-85%	5,6
	bardzo duża	85,01%-90%	6,4
	bardzo duża	90,01%-95%	7,2
	bardzo duża	95,01%-100%	8

Algorytm γ

Wartość procentowa	Kategoria	Wartość punktowa	
$x \leq 10\%$	mała(y)	0,01-2%	0,4
	mała(y)	2,01%-4%	0,8
	mała(y)	4,01%-6%	1,2
	mała(y)	6,01%-8%	1,6
	mała(y)	8,01%-10%	2
$10\% < x \leq 20\%$	przeciętna(y)	10,01%-12%	2,4
	przeciętna(y)	12,01%-14%	2,8
	przeciętna(y)	14,01-16%	3,2
	przeciętna(y)	16,01%-18%	3,6
	przeciętna(y)	18,01%-20%	4
$20\% < x \leq 30\%$	duża(y)	20,01%-22%	4,4
	duża(y)	22,01%-24%	4,8
	duża(y)	24,01%-26%	5,2
	duża(y)	26,01%-28%	5,6
	duża(y)	28,01%-30%	6
$x > 30\%$	bardzo duża(y)	30,01%-44%	6,4
	bardzo duża(y)	44,1%-58%	6,8
	bardzo duża(y)	58,01%-72%	7,2
	bardzo duża(y)	72,01%-86%	7,6
	bardzo duża(y)	86,01%-100%	8

Algorytm (δ) przypisujący sumarycznym wartościom punktowym końcową wartość punktową oraz ocenę opisową

Wartość punkтова	Końcowa wartość punkтова	Ocena
0,01-2	0,01-2	Niska
2,01-4	2,01-4	przeciętna
4,01-6	4,01-6	Dobra
6,01-8	6,01-8	bardzo dobra

Analiza typologiczno-systemowa

Konstrukcja pojęć rezerwy racjonalizacyjnej i deficytu racjonalizacyjnego

Pojęciom **rezerwy racjonalizacyjnej** i **deficytu racjonalizacyjnego** nadano status opisowy i interpretacyjny. Pierwsza kategoria odpowiada wartościom punktowym w przedziale od 0,01- 4, a w aspekcie jakościowym odpowiada ocenie niskiej i przeciętnej. Rezerwa racjonalizacyjna mieści się w przedziale od 4,01 do 6, a w aspekcie jakościowym odpowiada ocenie dobrej. Wysokość deficytu/rezerwy określono formułą $6-x$; x oznacza wartość punktową realizacji efektu, a rezultat różnicy w przedziale od 6 do 2 odpowiada deficytowi racjonalności, a w przedziale od 1,9 do 0,1 rezerwie racjonalizacyjnej. **Deficyt racjonalności** oznacza w aspekcie opisowym stan dysfunkcjonalności systemu (subsystemu) – reprodukcję niskiego/przeciętnego poziomu realizacji celów, a w aspekcie normatywnym konieczność optymalizacji (racjonalizacji), polegającej na transformacji strukturalnej subsystemu. **Rezerwa racjonalizacyjna** oznacza w aspekcie opisowym stan względnej, choć nie optymalnej funkcjonalności systemu (subsystemu), a w aspekcie normatywnym wskazuje na możliwość usprawnienia systemu (subsystemu). Wartość zerowa rezerwy racjonalizacyjnej oznacza optymalny poziom funkcjonalności systemu/subsystemu.

Typologia nieracjonalności

Powiązanie pojęć rezerwy racjonalizacyjnej i deficytu racjonalizacyjnego z końcowymi wartościami punktowymi umożliwia wyróżnienie poziomów nieracjonalności w ramach każdego z projektów. Schemat identyfikacji deficytu i ustalania wzajemnej interakcji poziomów nieracjonalności prezentuje poniższa tabela.

Kategoria	Ocena punktowa	Wartość deficytu racjonalności/ rezerwy racjonalizacyjnej
Zasadność inwestycji	x ($x < 6$)	6 - x
Jakość inwestycji	x ($x < 6$)	6 - x
Oddziaływanie inwestycji na sektor przedsiębiorczości	x ($x < 6$)	6 - x
Optymalizacja wykorzystania zasobów	x ($x < 6$)	6 - x
Funkcjonalność społeczna	x ($x < 6$)	6 - x
Beneficjenci	x ($x < 6$)	6 - x
Efekt transgraniczny	x ($x < 6$)	6 - x
Efekt promocyjny	x ($x < 6$)	6 - x

Opracowanie matrycy identyfikującej rezerwę racjonalizacyjną

W oparciu o założenie (nawiązujące do teorii racjonalizacji systemów społecznych M. Webera i J. Habermasa), iż efektywność oddziaływania projektów transgranicznych sprowadza się do interakcji subsystemów – administracyjnego, gospodarczego, społecznego, politycznego, aksjologicznego i komunikacyjnego – przygotowano matrycę służącą do identyfikacji rezerwy racjonalizacyjnej/deficytu racjonalizacyjnego na poziomie systemowym.

Matryca służąca identyfikacji rezerwy racjonalizacyjnej

Subsystem	Parametry opisowe	Parametry mierzalne	Reguła(y) racjonalizacji
Polityka	Dobro wspólne	Zasadność inwestycji	Optymalizacja procesu decyzyjnego ze względu na dobro wspólne
		Beneficjenci	
		Funkcjonalność społeczna	
Gospodarka	Efektywność	Jakość inwestycji	Maksymalizacja jakości i minimalizacja kosztów
		Skala realizacji jakości optymalnej	Maksymalizacja efektywności, modernizacja organizacji pracy, optymalizacja
		Uczciwość i rzetelność	
		Beneficjenci	

		Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości	kompetencji
Administracja	Uniwersalizm proceduralny	Zasadność inwestycji	Procedury prowadzące do uzyskania optymalnej zasadności, jakości inwestycji i funkcjonalności społecznej (aspekt decyzyjny, planistyczny, organizacyjny i wykonawczy)
		Uczciwość i rzetelność	
		Jakość inwestycji	
		Skala realizacji jakości optymalnej	
		Społeczna funkcjonalność inwestycji	
Aksjologia	Wartości	Uczciwość i rzetelność	Realizacja wartości kluczowych dla zachodnioeuropejskiego kodu kulturowego/ cywilizacyjnego (dobro wspólne, uczciwość, racjonalność), przekładających się na efektywność funkcjonalną pozostałych systemów
		Zasadność inwestycji	
Społeczeństwo obywatelskie	Podmiotowość Kapitał społeczny	Społeczna funkcjonalność inwestycji	Poprawa jakości życia, realizująca się poprzez instytucjonalizację aktywności, potrzeb, upodmiotowienie „kapitału społecznego”
		Zasadność inwestycji	
Komunikacja	Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem społecznym i politycznym	Zasadność inwestycji	Efektywność przepływu informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystemami
		Beneficjenci	
		Społeczna funkcjonalność inwestycji	
	Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem	Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości	

	ekonomicznym i politycznym	Zasadność inwestycji w ocenie osób związanych z sektorem przedsiębiorczości	
	Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem polityczno-administracyjnym a społeczeństwem	Znajomość źródeł finansowania	
		Znajomość nazwy programu	

Etapy badania (charakterystyka procesu badawczego)

- 1) Analiza założeń przedłożonych przez Najwyższą Izbę Kontroli.
- 2) Opracowanie koncepcji badań.
- 3) Analiza *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013* (Wersja 3 6 czerwca 2013 r.) pod kątem celów osi priorytetowych 1 i 2.
- 4) Analiza wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowanie w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska –Rzeczpospolita Polska 2007-2013* (Oś priorytetowa 1 i 2).
- 5) Opracowanie matryc analitycznych.
- 6) Opracowanie kwestionariuszy ankietowych.
- 7) Zatwierdzenie kwestionariuszy ankietowych przez Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Opolu, Wrocławiu i Katowicach.
- 8) Przygotowanie logistyczne i komunikacyjne ankietyzacji: szkolenie ankierów oraz osoby koordynującej pracę ankierów.
- 9) Weryfikacja kwestionariuszy ankietowych oraz techniki prowadzenia ankietyzacji (badanie próbne: Nysa, 24.07.2013 r.)
- 10) Ankietyzacja (25.07-10.08.2013 r.).
- 11) Wyliczenie i agregacja danych.
- 12) Opracowanie matrycy analityczno-interpretacyjnej.
- 13) Przygotowanie streszczeń i sprawozdań dla Delegatur Najwyższej Izby Kontroli w Opolu, Wrocławiu i Katowicach (analiza ilościowa, wnioski opisowe, porównawcze i rekomendacje).
- 14) Opracowanie raportu końcowego (zbiorcza analiza ilościowo-jakościowa, analiza typologiczno-systemowa, wnioski opisowe, porównawcze i rekomendacje).

Zespół uczestniczący w przygotowaniu badań, gromadzeniu, agregowaniu i przetwarzaniu danych oraz analizie danych:

Doc. dr Tomasz Drewniak (Kierownik Studium Nauk Podstawowych PWSZ w Nysie) – przygotowanie modelu badań, wzorców ankiet, koordynacja badań, opracowanie techniki agregacji danych, analiza i interpretacja danych,

Julia Badacz (studentka kierunku *zarządzanie inżynierią produkcji*) – ankietyzacja, agregacja danych, koordynacja ankietyzacji,

Sylwia Dudzic (studentka kierunku *zarządzanie inżynierią produkcji*) – ankietyzacja, agregacja danych, komputerowe przetwarzanie danych,

Maria Sroczek (studentka kierunku *kosmetologia*) – ankietyzacja, agregacja danych,

Katarzyna Strauchmann (studentka kierunku *filologia angielska*) – ankietyzacja, agregacja danych.

Wyniki badań – opis, analiza, interpretacja, wnioski

Dane ilościowe

Termin

Ankietyzację prowadzono w dniach: 25, 26, 27, 29 i 30 lipca (projekty - **CZ.3.22/1.1.00/08.00004, CZ.3.22/2.2.00/08.00037, PL.3.22/1.1.00/08.00063, PL.3.22/2.2.00/09.01512**); 6, 7 sierpnia (projekty - **CZ.3.22/2.2.00/08.00056, PL.3.22/1.1.00/08.00654**) oraz 8, 9 i 10 sierpnia (projekty - **PL.3.22/1.1.00/09.00020, CZ.3.22/2.2.00/09.01564**).

Liczba zebranych ankiet

W trakcie ankietyzacji zebrano łącznie 2820 ankiet – 1486 wśród ankietowanych w Polsce i 1334 wśród ankietowanych w Czechach. Ilość zebranych ankiet jest nieco wyższa od ilości zakładanej (2800; po 350 ankiet na każdy projekt). Tylko w przypadku dwóch projektów ilość zebranych ankiet znacząco odbiegała od ilości zakładanej. Dotyczy to projektu budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (252 ankiety) oraz strony czeskiej projektu – remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (135 ankiet). Liczby te wynikały z niemożności nawiązania efektywnych kontaktów ankietowych, tj. prowadzących do wypełnienia ankiety poprzez osobę posiadającą elementarną wiedzę w zakresie ocenianego projektu. W pierwszym przypadku były to przystanie kajakowe, w drugim droga, której przeważająca część znajduje się na terenie Polski. Zarazem rozkład danych uzyskanych na podstawie efektywnych kontaktów ankietowych umożliwia prawomocną (zgodną z wymogami metodologicznymi) i konkluzywną analizę uzyskanych wyników.

Sposób pracy ankierów

Ankierzy (3 osoby) informowali respondentów (wyłącznie osoby dorosłe) o celu badania i sposobie wypełniania ankiety, przekazywali ankietę osobom dorosłym, pozostającym z ocenianym obiektem w styczności poznawczej lub/i funkcjonalnej (nie tylko deklarującym chęć wypełnienia ankiety, ale deklarującym posiadanie wiedzy pozwalającej na ocenę oddziaływania inwestycji). Ankiety były zbierane po ok. 30 min (mieszkania, instytucje) lub po ok. 5-10 min. (przestrzeń publiczna), jak też w trakcie ponownego pobytu w miejscowości (taka sytuacja miała miejsce w przypadku ankietyzacji projektu CZ.3.22/1.1.00/08.00004). W nawiązywaniu kontaktów ankietowych stosowano zasadę losowości: w miejscowościach, pozostających w styczności przestrzennej z ocenianymi inwestycjami, losowo wybierano ulicę, a następnie kierowano się do mieszkań/domów o numerach parzystych/nieparzystych.

Zestawienie danych ilościowych w aspektach ilości ankietowanych, czasu i terminów ankietyzacji zawiera poniższa tabela.

Tabelaryczne zestawienie danych ilościowych

Lokalizacja projektu	Kałków - Velke Kunetice		Głuchołazy, Jeseník		Prudnik - Rylovka		Głubczyce, Krnov		Mieroszów, Mezimesti		Szkłarska Poręba - Harrachov		Cieszyn, Czeski Cieszyn		Zabełków, Krzyżanowice, Bohumin	
Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseníku		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i modernizacja Willi Flemicha w Krnovie		Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szkłarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512		CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Lokalizacja badań ankietowych	Kałków, Zwanowice	Vidnava, Velke Kunetice	Głuchoła -zy	Jeseník	Prudnik, Krzyżko-wice	Rylovka Osloblaha Hlinka	Głubczy-ce	Krnov	Mieroszów	Mezimesti	Szkłarska Poręba	Harrachov	Cieszyn	Czeski Cieszyn	Zabełków, Krzyżanowice	Bohumin
Termin ankietyzacji	27.07 30.07	27.07 30.07	29.07 30.07	29.07 30.07	25.07 26.07	25.07 30.07	26.07	26.07 30.07	6.08	6.08	7.08	7.08	9.08 10.08	9.08 10.08	8-10. 08	8-10. 08
Liczba ankietowanych	198	172	177	203	236	135	193	182	182	161	183	176	184	186	133	119
Łączna Liczba ankietowanych w ramach projektu	370		380		371		375		343		359		370		252	
Łączna Liczba ankietowanych w Polsce	1486															
Łączna Liczba ankietowanych w Czechach	1334															
Łączna Liczba ankietowanych	2820															

Charakterystyka społeczna ankietowanych

Miejsce zamieszkania

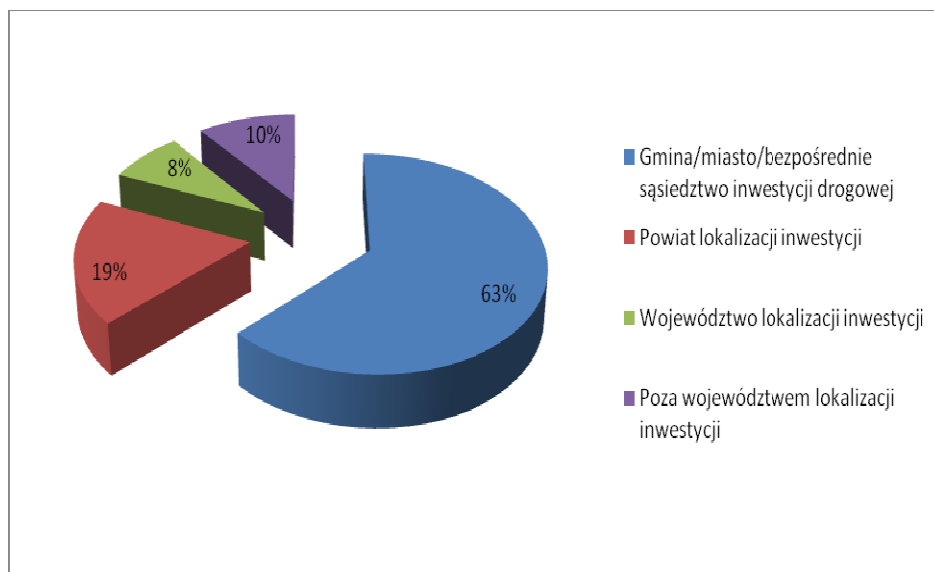
Ankietowani (1486 osób) wskazywali na miejsce zamieszkania, zróżnicowane na cztery kategorie: (1) gminę/miasto, gdzie zlokalizowany jest oceniany obiekt, a w przypadku ciągów komunikacyjnych na miejscowości znajdujące się w jej bezpośrednim sąsiedztwie, (2) powiat, w którym znajduje się inwestycja, (3) województwo, w którym realizowany był projekt, (4) miejscowości położone poza województwem wnioskodawcy. Podział ten wykorzystywany był w korelacjach danych do klasyfikacji ankietowanych do grupy docelowej (turyści) i badania rozkładu zależności pomiędzy miejscem zamieszkania a stopniem interakcji funkcjonalnej z ocenianym obiektem. Uwzględniając turystykę krótkoterminową i kontaktową oraz charakter inwestycji, w przypadku analizy korelacyjnej przyjęto założenie, że osoby nienależące do kategorii (1) przyporządkowane zostają do zbioru „turyстів”.

Struktura miejsca zamieszkania ankietowanych przedstawia się następująco: 63% (933) ankietowanych mieszka w gminie/mieście, w których zlokalizowana jest inwestycja lub też miejscowościach położonych w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych. 19% (279) ankietowanych zamieszkuje powiat, w którym znajduje się oceniany obiekt. 8% (118) respondentów mieszka w województwie, w którym był realizowany projekt, a 10% (156) poza województwem lokalizacji projektu. Większość ankietowanych znajduje się w stałej styczności przestrzennej, funkcjonalnej, społecznej i poznawczej (mieszkańcy) z inwestycjami realizowanymi w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska– Rzeczpospolita Polska 2007-2013*. Pozostali ankietowani, zgodnie z założeniem, które warunkowało zebranie wartościowych poznawczo danych, pozostawiali w przejściowej styczności przestrzennej, funkcjonalnej, społecznej i poznawczej (turyści) z ocenianymi inwestycjami. Tylko w przypadku projektu – przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov, większość ankietowanych (65,5%) mieszkała poza województwem dolnośląskim. Pozostałe inwestycje charakteryzuje przede wszystkim lokalny i regionalny zakres oddziaływania przestrzenno-społecznego.

Zestawienie zbiorcze: miejsce zamieszkania

Miejsce zamieszkania	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Gmina/miasto/bezpośrednie sąsiedztwo inwestycji drogowej	933	63%
Powiat (lokalizacji inwestycji)	279	19%
Województwo (lokalizacji inwestycji)	118	8%
Poza województwem lokalizacji inwestycji	156	10%
Suma	1486	100%

Rys. 1. Miejsce zamieszkania ankietowanych

Miejsce zamieszkania respondentów

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Miejsce zamieszkania	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Gmina/miasto/bezpośrednie sąsiedztwo inwestycji drogowej	159	87,5%	26	14,5%	156	85%	64	48%
Powiat (lokalizacji inwestycji)	21	11,5%	14	7,5%	15	8%	22	17%
Województwo (lokalizacji inwestycji)	2	1%	23	12,5%	4	2%	44	33%
Poza województwem lokalizacji inwestycji	0	0%	120	65,5%	9	5%	3	2%

Miejsce zamieszkania respondentów

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Miejsce zamieszkania	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową
Gmina/miasto/bezpośrednie sąsiedztwo inwestycji drogowej	128	64%	142	80%	116	49,2%	142	73,5%
Powiat (lokalizacji inwestycji)	47	24%	19	11%	102	43,2%	39	20%
Województwo (lokalizacji inwestycji)	12	6,5%	9	5%	15	6,4%	9	5%
Poza województwem lokalizacji inwestycji	11	5,5%	7	4%	3	1,2%	3	1,5%

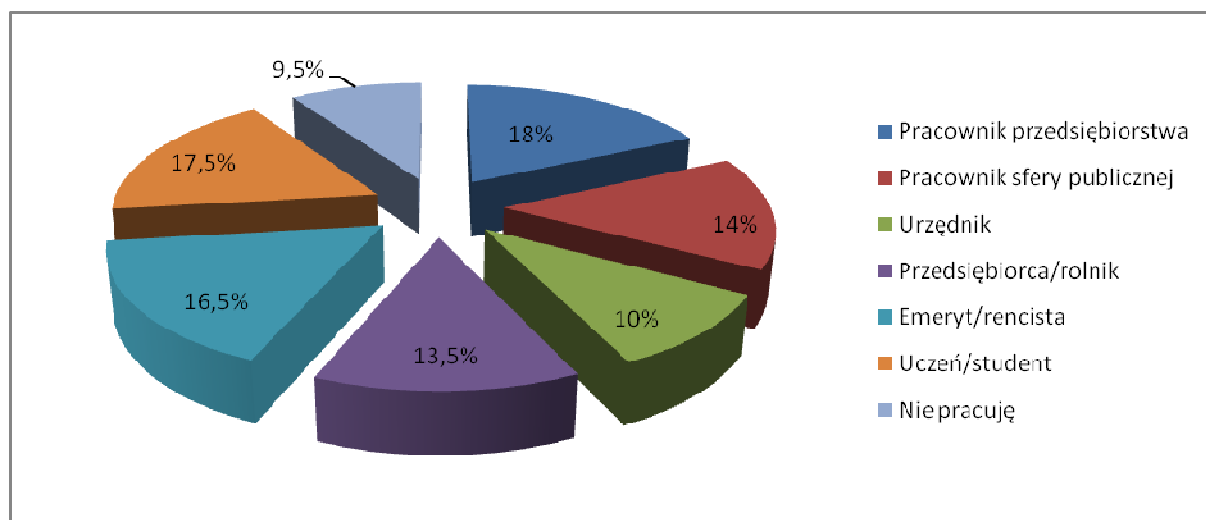
Status zawodowy

Ankietowani (1486 osób) określali własny status zawodowy na podstawie następujących kategorii: „pracownik przedsiębiorstwa”, „pracownik sfery publicznej”, „urzędnik”, „przedsiębiorca/rolnik”, „emeryt/rencista”, „uczeń/student”, „nie pracuję”. Zbiorcze wyniki przedstawiają się następująco: 18% (268) respondentów pracuje w przedsiębiorstwach; 17,5% (260) kontynuuje naukę (student, uczeń); 16,5% (249) jest na emeryturze lub rencie; 14% (222) pracuje w sferze publicznej; 13,5% (198) prowadzi przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne; 10% (148) wykonuje zawód urzędnika, a 9,5% (141) nie pracuje. W analizie korelacyjnej przyjęto założenie, że pracownicy przedsiębiorstw i przedsiębiorcy/rolnicy traktowani są łącznie jako grupa osób związanych z sektorem przedsiębiorczości, jako że obraz oddziaływania projektów unijnych na sektor przedsiębiorczości staje się holistyczny, adekwatny i zrównoważony przy jednoczesnym uwzględnieniu opinii pracowników i przedsiębiorców (jednym z celów badań i analiz było określenie oddziaływania inwestycji na funkcjonowanie przedsiębiorczości). Stąd też po zsumowaniu procentowym obu kategorii otrzymano następujący rezultat: 31,5% respondentów jest związanych z sektorem przedsiębiorczości. W wyniku ankietyzacji uzyskano zrównoważone różnicowanie warstwowe badanych społeczności (w aspekcie rozkładu różnicowania zawodowego).

Zestawienie zbiorcze: status zawodowy

Status zawodowy	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Pracownik przedsiębiorstwa	268	18%
Pracownik sfery publicznej	222	14%
Urzędnik	148	10%
Przedsiębiorca/rolnik	198	13,5%
Emeryt/rencista	249	16,5%
Uczeń/student	260	17,5%
Nie pracuję	141	9,5%
Suma	1486	100%

Rys. 2. Status zawodowy respondentów

Status zawodowy ankietowanych

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Status zawodowy	Wartość Liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
pracownik przedsiębiorstwa	28	15%	39	21,5%	41	22,5%	20	15%
pracownik sfery publicznej	22	12%	33	18%	28	15%	27	20%
urzędnik	29	16%	15	8%	15	8%	15	11%
przedsiębiorca	11	6%	24	13%	29	16%	21	16%
emeryt/rencista	38	21%	13	7%	39	21%	13	10%
uczeń/student	38	21%	51	28%	18	10%	22	17%
nie pracuję	16	9%	8	4,5%	14	7,5%	15	11%

Status zawodowy ankietowanych

Charakter inwestycji	Rekonstrukcja drogi na odcinku Zwanowice-Kałków i Vidnava-Velke Kunetice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Status zawodowy	Wartość Liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Pracownik przedsiębiorstwa	32	16%	37	21%	39	17%	32	16,5%
Pracownik sfery publicznej	29	15%	35	19,5%	29	12%	19	10%
Urzędnik	9	5%	34	19,5%	13	6%	18	9%
Przedsiębiorca/rolnik	30	15%	17	9,5%	34	14%	32	16,5%
Emeryt/rencista	42	21%	20	11%	48	20%	36	19%
Uczeń/student	34	17%	21	12%	45	19%	31	16%
Nie pracuję	22	11%	13	7,5%	28	12%	25	13%

Jakość wykonania

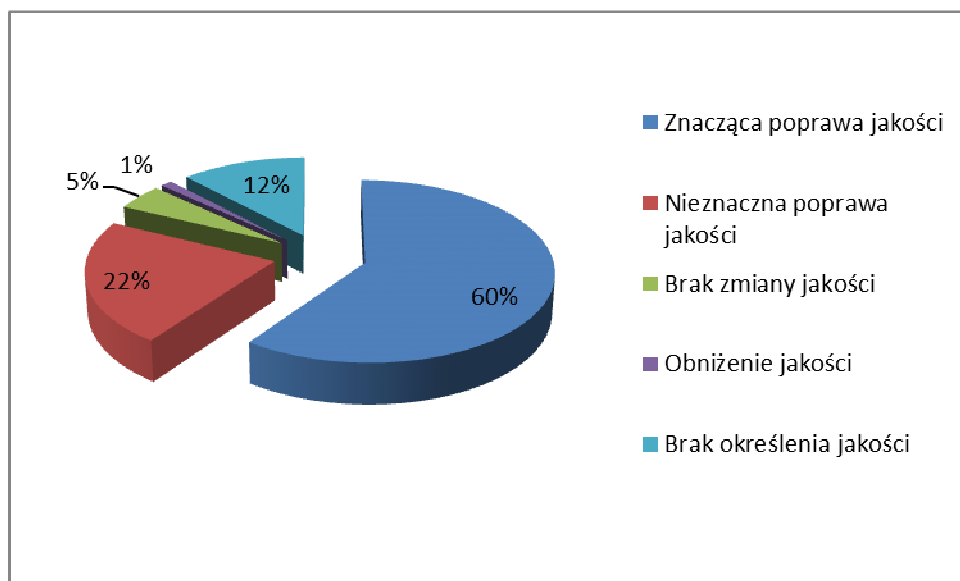
Celem ustalenia oceny jakości wykonania zadań realizowanych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013* przygotowano dwa schematy pytań. W pierwszym przypadku pytano o poprawę stanu technicznego istniejących już obiektów/ciągów komunikacyjnych: rekonstrukcji drogi na odcinku Zwanowice-Kałków i Vidnava-Velke Kunetice; remontu i udrożnienia drogi Prudnik-Rylovka; remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnovie; odbudowy parku w Głuchołazach. Proponowane odpowiedzi pogrupowano w pięciu kategoriach/przedziałach opisowych: „znacząca poprawa stanu technicznego”, „nieznaczna poprawa stanu technicznego”, „brak zmiany stanu technicznego”, „pogorszenie stanu technicznego”, „brak wiedzy na temat wpływu inwestycji na stan techniczny”. Drugi schemat odnosił się do oceny jakości wykonania nowo powstałych obiektów/ciągów komunikacyjnych – budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti; przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov; wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna; budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie. Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov zaliczono do nowo powstałych ciągów komunikacyjnych, gdyż przed realizacją projektu linia kolejowa była niedostępna dla ruchu turystycznego od ponad 60 lat. Proponowane odpowiedzi pogrupowano w pięciu kategoriach/przedziałach opisowych: „bardzo dobry stan techniczny”, „dobry stan techniczny”, „przeciętny/dostateczny stan techniczny”, „niski stan techniczny”, „brak wiedzy na temat stanu technicznego inwestycji.

W przypadku modernizacji obiektów na poprawę ich stanu technicznego wskazało łącznie 82% ankietowanych (z 804 osób), w tym 60% (482) wskazało na znaczącą poprawę stanu technicznego. 5% (37) nie zauważyło żadnego związku pomiędzy inwestycją a stanem obiektu. Zdaniem 1% (9) respondentów był to wpływ negatywny, a 12% (97) badanych nie dysponowało wystarczającą wiedzą, aby możliwe było określenie analizowanego w tym punkcie związku.

Ocena wpływu inwestycji na zmianę jakości obiektu modernizowanego

Kategoria	Liczba	Wartość procentowa
Znacząca poprawa jakości	482	60%
Nieznaczna poprawa jakości	179	22%
Brak zmiany jakości	37	5%
Obniżenie jakości	9	1%
Brak określenia jakości	97	12%
Suma	804	100%

Rys. 3. Ocena wpływu inwestycji na zmianę jakości obiektu modernizowanego

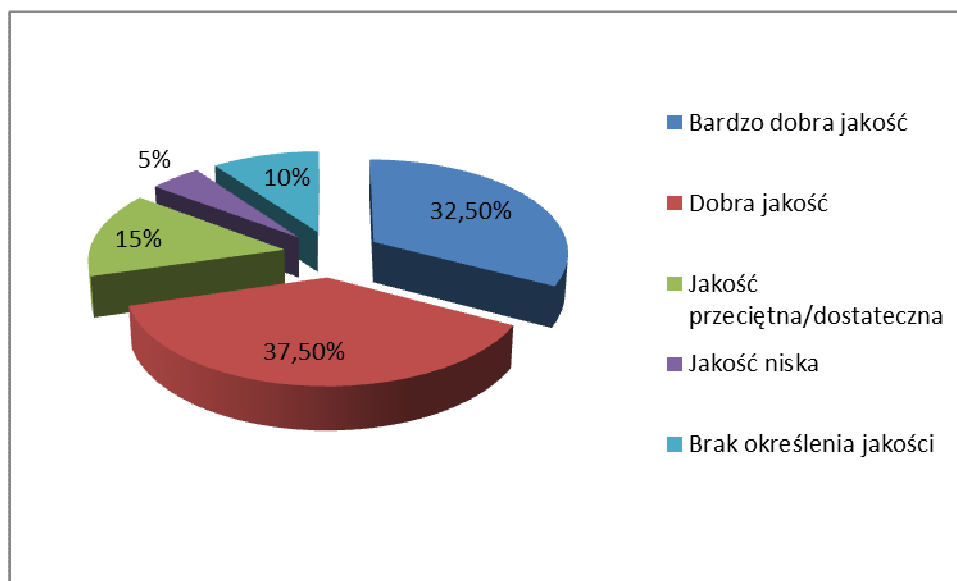

W przypadku nowo powstałych obiektów/ciągów komunikacyjnych ilość osób oceniających ich jakość wynosiła 562, gdyż jakość wykonania obiektu w Mieroszowie oraz warunki przejazdu na trasie Szklarska Poręba – Harrachov oceniały osoby korzystające z obiektu sportowego w Mieroszowie (110) oraz z pociągu na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (135). 32,5% badanych (184 osoby) w grupie respondentów związanych z nowo powstałymi obiektami/ciągami komunikacyjnymi (564 osoby) ocenia ich jakość wykonania jako optymalną. Zdaniem 38% (212) stan techniczny tych obiektów można określić jako dobry. 15% (83) ocenia go jako przeciętny (dostateczny), 5% (27) wskazuje na niską jakość wykonania, a 10% (56) nie posiada wystarczającej wiedzy, aby móc określić poziom stanu technicznego powyższych inwestycji.

Ocena jakości wykonania nowo powstałych obiektów/ciągów komunikacyjnych

Kategoria	Liczba	Wartość procentowa
Bardzo dobra jakość	184	32,5%
Dobra jakość	212	37,5%
Jakość przeciętna/dostateczna	83	15%
Jakość niska	27	5%
Brak określenia jakości	56	10%
Suma	562	100%

Rys. 4. Ocena jakości wykonania nowo powstałych obiektów/ciągów komunikacyjnych

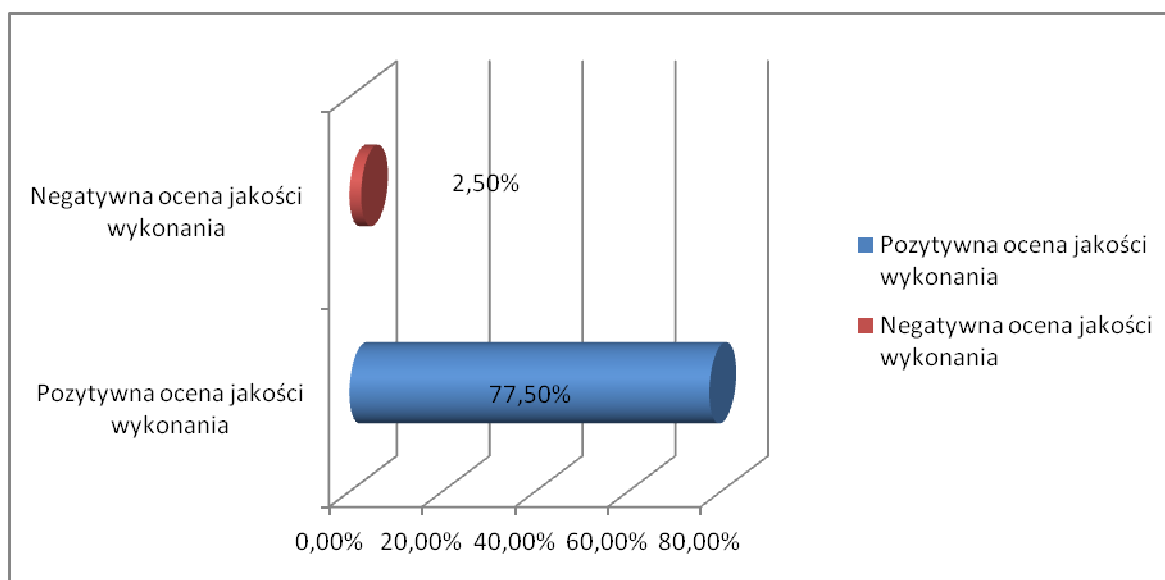
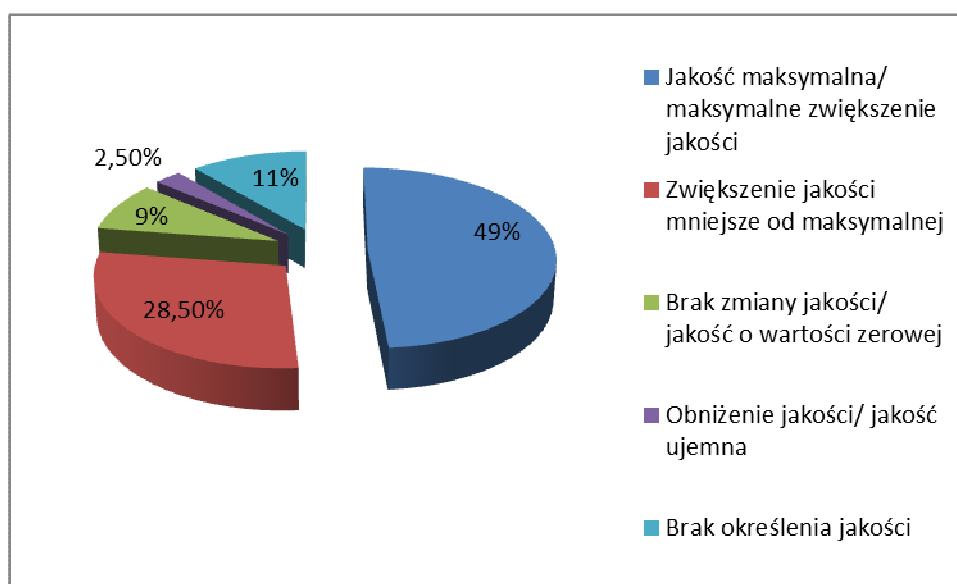

Celem zintegrowania danych związanych z oceną jakości wykonania obiektów modernizowanych z obiektami nowo powstałymi i określenia poziomu pozytywnej jakości wykonania, generowanego poprzez realizację projektów w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007–2013*, wprowadzono następującą schematyzację heurystyczną: Pary kategorii „znacząca poprawa” i „nieznaczna poprawa” oraz „bardzo dobra” i „dobra” zostały (1) uznane za wartości pozytywne oraz (2) wzajemnie sobie przyporządkowane. Kategoriom „nie wpłynął” i „dostateczna/przeciętna” przypisano wartość zerową, a kategoriom „zmniejszył” i „niska” wartość ujemną.

Zbiorcza ocena jakości inwestycji

Kategoria	Liczba	Wartość procentowa
Jakość maksymalna/ maksymalne zwiększenie jakości	666	49%
Zwiększenie jakości mniejsze od maksymalnej	391	28,5%
Brak zmiany jakości/ jakość o wartości zerowej	120	9%
Obniżenie jakości/ jakość ujemna	36	2,5%
Brak określenia jakości	153	11%
Suma	1366	100%

Rys. 5. Zbiorcza ocena jakości inwestycji

Ilość ankietowanych pozytywnie oceniających jakość wykonania inwestycji realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013 wynosi 1057 osób na 1366 udzielających odpowiedzi w tej kwestii (różnica w stosunku do całkowitej liczby ankietowanych (1486) wynika z faktu, że w Mieroszowie i Szklarskiej Porębie jakość wykonania oceniały tylko osoby wchodzące w interakcję funkcjonalną z obiektami realizowanymi w ramach projektów transgranicznych). **Pozytywnie jakość wykonania inwestycji ocenia 77,5% ankietowanych (ocena bardzo dobra).** Jakość maksymalną dostrzega 666 ankietowanych, tj. 49% ogółu ankietowanych, udzielających odpowiedzi w tej kwestii i 63% pozytywnie oceniających jakość wykonania. Na zaistnienie jakości o wartości niższej od maksymalnej, ale zarazem ocenianej jako dobra/pozytywna wskazało 28,5% (391) ankietowanych. Na brak poprawy jakości lub na zaistnienie jakości, której nie można przypisać ani pozytywnej ani negatywnej wartości wskazało 9% (120) respondentów. Na obniżenie jakości lub też na powstanie obiektu, którego stan techniczny oceniany jest negatywnie wskazało 2,5% (36) ankietowanych. Brak wiedzy, pozwalającej określić jakość wykonania/zmianę stanu technicznego inwestycji zadeklarowało 11% (153). Projektami, charakteryzującym się największą wartością pozytywnej oceny jakości

wykonania są: zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (90%), odbudowa parku w Głuchołazach (87%) oraz wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (85%). Najniżej oceniane jest przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba-Harrachov (60,5%) i budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (64%). Z kolei największa skala realizacji jakości maksymalnej (stosunek jakości maksymalnej do jakości pozytywnej) ma miejsce w przypadku rekonstrukcji drogi na odcinku Zwanowice-Kałków (81%), remontu i udrożnienia drogi Prudnik-Rylovka (75,4%) oraz odbudowa parku w Głuchołazach (69,5%). Projektami z najmniejszą skalą realizacji jakości maksymalnej są: przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba-Harrachov (24%) oraz budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie (40%).

Różnice w ocenie maksymalnej jakości wykonania: 32,5% osób oceniających nowo powstałe obiekty przypisało wartość maksymalną ich jakości, a 60% osób oceniających modernizowane/remontowane obiekty przypisało im wartość maksymalną – należy, oprócz realnych różnic w jakości wykonania, powiązać z odmiennymi kryteriami oceny, jakimi ankietowani posługują się w stosunku do remontowanego obiektu. Oczekiwania względem jakości nowo powstałych inwestycji są większe aniżeli względem obiektów modernizowanych (dlatego też na poziomie pozytywnej oceny jakości wykonania wyniki są już bardziej do siebie zbliżone – 70% ankietowanych pozytywnie ocenia jakość nowo powstałych inwestycji, a 82% pozytywnie ocenia zmianę jakości obiektów modernizowanych).

Analiza punktowa

Średnia ocena jakości wykonania wszystkich projektów wynosi 5,53. Najwyżej oceniane są projekty zlokalizowane w województwie opolskim (niezależnie od ich charakteru) – 6,4, niżej projekty realizowane w województwie śląskim – 5,3, a najniżej w województwie dolnośląskim – 4.

Najwyższą pozytywną ocenę jakości wykonania otrzymał projekt – zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (90% w skali procentowej i 7,2 w skali punktowej). Droga na tym odcinku jest również oceniana najwyżej w aspekcie realizacji jakości maksymalnej (81% w skali procentowej i 6,8 w skali punktowej). Analogiczna zależność pomiędzy wysoką oceną poprawy jakości i wysoką oceną realizacji jakości maksymalnej zachodzi w projektach, które otrzymały ocenę bardzo dobrą (odbudowa parku w Głuchołazach, remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka), jak również dobrą, zbliżającą się do bardzo dobrej (remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach, wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna). W przypadku pozostałych projektów poprawa jakości oceniana jest przez większość ankietowanych pozytywnie (oceny dobre), lecz zarazem stopień realizacji maksymalnej jakości oceniany jest jako niski (przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov) lub przeciętny (budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie).

Rozbieżność pomiędzy inwestycją ocenianą najwyżej (zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice) a inwestycją ocenianą najniżej (przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov) wynosi 3,4 pkt. w skali ośmiopunktowej.

Inwestycje a zmiana jakości: zestawienie liczbowe

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Odbudowa parku w Głuchołazach	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabelkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie
Pozytywna ocena jakości inwestycji	179	154	179	149	73	82	156	85
Jakość maksymalna	145	107	135	95	29	20	88	47
Jakość pozytywna niższa od maksymalnej	34	47	44	54	44	62	68	38
Brak poprawy jakości/ dostateczna jakość inwestycji	3	8	13	13	27	36	7	13
Obniżenie jakości/niska jakość inwestycji	1	1	4	3	3	11	4	9
Brak określenia jakości	15	14	40	28	7	6	17	26
Liczba ankietowanych	198	177	236	193	110	135	184	133
Wartość procentowa pozytywnej oceny jakości inwestycji	90%	87%	76%	77%	66,5%	60,5%	85%	64%

Ocena jakości inwestycji: zestawienie procentowo-punktowe

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa
Pozytywna ocena jakości inwestycji	66,5%	5,6	66%	5,2	85%	6,8	64%	5,2
Skala realizacji maksymalnej jakości	40%	3,2	24%	2	56%	4,8	55%	4,4
Sumaryczna ocena punktowa jakości inwestycji	4,4		3,6		5,8		4,8	
Ocena jakościowa	Dobra		Przeciętna		Dobra		Dobra	

Ocena jakości inwestycji: zestawienie procentowo-punktowe

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa
Pozytywna ocena jakości inwestycji	90%	7,2	87%	7,2	76%	6,4	77%	6,4
Skala realizacji maksymalnej jakości	81%	6,8	69,5%	5,6	75,5%	6,4	64%	5,2
Sumaryczna ocena punktowa jakości inwestycji	7		6,4		6,4		5,8	
Ocena jakościowa	Bardzo dobra		Bardzo dobra		Bardzo dobra		Dobra	

Aspekt transgraniczny

Średnia ocena jakości wykonania inwestycji wśród ankietowanych w Czechach wynosi **5,22** i jest niższa od oceny reprezentowanej przez ankietowanych w Polsce o 0,31 pkt. w skali ośmiopunktowej. Pozytywna ocena jakości inwestycji po polskiej stronie projektów wynosi 6,22 a po stronie czeskiej 6,1. Skala realizacji maksymalnej jakości w stosunku do pozytywnej oceny jakości wynosi po stronie polskiej 4,8, a po stronie czeskiej 4,35. Jakość wykonania 5 z ośmiu projektów otrzymała wyższe oceny od ankietowanych w Czechach (łącznie noty wyższe są o 2 pkt.), Polacy ocenili wyżej jakość dwóch inwestycji (łącznie noty są wyższe o 3,6), a jedna otrzymała identyczną notę po obu stronach granicy. Skala realizacji maksymalnej jakości wykonania została w 4 przypadkach wyżej oceniona przez ankietowanych w Czechach, w 3 przypadkach ocena była wyższa wśród ankietowanych w Polsce, a w jednym przypadku była ona identyczna. Podobnie jak w przypadku pozytywnej jakości wykonania, największe rozbieżności występują w przypadku dwóch projektów – odbudowy parku w Głuchołazach i budowy parku w Jeseniku (2,4) oraz wzmocnienia dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (2,2).

Średnia ocena jakości wykonania całości projektów wynosi **5,38**. Dwa projekty otrzymały ocenę bardzo dobrą (7 – zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice; 6,6 – remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka), pięć dobrą (6,0 – remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnovie; 5,2 – odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseniku; 5,1 – budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie; 4,7 – wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna; 4,7 – budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti), a jeden ocenę przeciętną (3,7 – przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov).

Wniosek: Jakość wykonania inwestycji jest najwyżej ocenianym efektem realizacji projektów transgranicznych. W aspekcie uśrednionym jakość inwestycji w Polsce jest wyżej oceniana przez ankietowanych, podobnie jak stopień realizacji jakości maksymalnej. W aspekcie ilościowym większa ilość inwestycji została wyżej oceniona przez ankietowanych w Czechach (5 z 8). W przypadku różnicy jakości wykonania na rzecz inwestycji realizowanej w Czechach, oceny ankietowanych są zbliżone, w przypadku wyższej oceny jakości wykonania inwestycji realizowanych w Polsce rozbieżność ta jest znacząca. Zachodzi duża rozbieżność (3,4 pkt.) pomiędzy najwyższą oceną jakości wykonania (7 – zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice) i oceną najniższą (3,6 – przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov). Jeżeli przyjrzymy się ocenie jakości wykonania całości projektu, to powyższa rozbieżność powiększyła się też w ocenie całościowej: 7 – zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice; 3,7 – przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov. Ankietowani zauważają wysoką jakość wykonania projektów transgranicznych, dostrzegają także znaczne różnice jakości pomiędzy projektami (3,3 pkt. wynosi różnica pomiędzy oceną jakości wykonania rekonstrukcji drogi w ramach projektu zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice a oceną warunków przejazdu na trasie Szklarska Poręba – Harrachov), jak również pomiędzy poszczególnymi inwestycjami w ramach jednego projektu (o 2,2 pkt. różni się ocena zadań w ramach wzmocnienia dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna).

Jakość inwestycji – aspekt transgraniczny (ocena punktowa)

Lokalizacja projektu	Mieroszów - Mezimesti		Szklarska Poręba - Harrachov		Cieszyn, Czeski Cieszyn		Zabelków, Krzyżanowice, Bohumin	
Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabelkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Lokalizacja badań ankietowych	Mieroszów	Mezimesti	Szklarska Poręba	Harrachov	Cieszyn	Czeski Cieszyn	Zabelków, Krzyżanowice	Bohumin
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa
Pozytywna ocena jakości inwestycji	5,6	6,4	5,2	5,6	6,8	4,4	5,2	6,8
Skala realizacji maksymalnej jakości	3,2	3,6	2	2	4,8	2,8	4,4	4
Sumaryczna ocena punktowa jakości inwestycji	4,4	5	3,6	3,8	5,8	3,6	4,8	5,4
Ocena jakościowa	Dobra	Dobra	Przeciętna	Przeciętna	Dobra	Przeciętna	Dobra	Dobra
Ocena poszczególnych projektów	4,7 Dobra		3,7 Przeciętna		4,7 Dobra		5,1 Dobra	

Jakość inwestycji – aspekt transgraniczny (ocena punktowa)

Lokalizacja projektu	Kałków - Velke Kunetice		Głuchołazy, Jeseník		Prudnik-Rylovka		Głubczyce, Krnov	
Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseníku		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnovie	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Lokalizacja badań ankietowych	Kałków, Zwanowice	Vidnava, Velke Kunetice	Głuchołazy	Jeseník	Prudnik, Krzyżkowice	Rylovka, Oslobláha, Hlinka	Głubczyce	Krnov
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa
Pozytywna ocena jakości inwestycji	7,2	6,8	7,2	6	6,4	6,8	6,4	6
Skala realizacji maksymalnej jakości	6,8	7,2	5,6	2	6,4	6,8	5,2	6,4
Sumaryczna ocena punktowa jakości inwestycji	7	7	6,4	4	6,4	6,8	5,8	6,2
Ocena jakościowa	Bardzo dobra	Bardzo dobra	Bardzo dobra	Przeciętna	Bardzo dobra	Bardzo dobra	Dobra	Bardzo dobra
Ocena poszczególnych projektów	7 Bardzo dobra		5,2 Dobra		6,6 Bardzo dobra		6 Dobra	

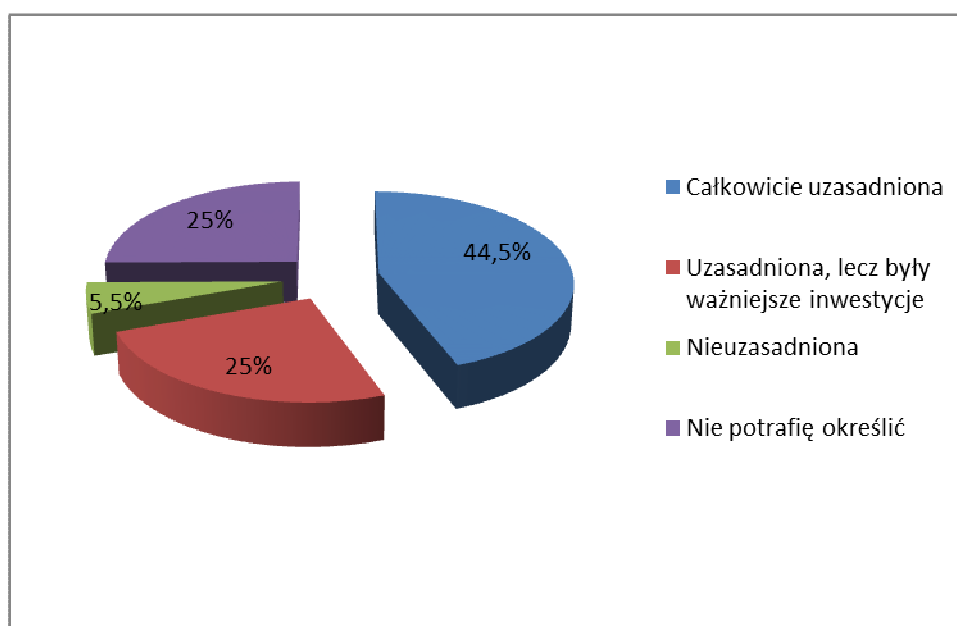
Zasadność inwestycji

Ankietowani określali trafność identyfikacji inwestycji realizowanych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013*. Inwestycje (1486 odpowiedzi) – w aspekcie sumarycznym – zostały trafnie zidentyfikowane: na zasadność inwestycji (całkowitą i warunkową) wskazuje 69,5% (1032) ogółu ankietowanych. Natomiast problematyczne okazuje się usytuowanie inwestycji w hierarchii ważności – 44,5% (659) ankietowanych uważa, że mają one charakter prymarny. Tylko 5,5% (81) ankietowanych wskazuje na brak przesłanek dla zasadności inwestycji, a 25% (373) nie zajmuje w tej kwestii jednoznacznego stanowiska. Najwyżej oceniana jest zasadność inwestycji związanych z infrastrukturą komunikacyjną – 57% ankietowanych uznaje je za całkowicie zasadne, a 18,5% za warunkowo zasadne. W przypadku pozostałych inwestycji na całkowitą zasadność wskazuje mniej niż jedna trzecia ankietowanych – 29,5%, a na zasadność warunkową 33%. Po pierwsze, mają one zatem sekundarną pozycję wobec innych, ważniejszych inwestycji, po drugie, wykazują one skorelowanie z wyraźnie zaznaczającym się odsetkiem opinii negatywnych. Odsetek negatywnych opinii, odnoszących się do zasadności inwestycji, w przypadku inwestycji związanych z infrastrukturą komunikacyjną wynosi 2%, a w przypadku pozostałych inwestycji 9,5%. Najwięcej, bo 16,5% ankietowanych, wskazywało na brak uzasadnionych przesłanek dla budowy obiektu sportowego w Mieroszowie. Najwyższy odsetek wskazań związanych z całkowitą zasadnością i zasadnością bezwarunkową odnotowano w przypadku zwiększenia transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (83% i 66%), wzmocnienia dostępności komunikacyjnej Cieszyna (78,5% i 55,5%), remontu i udrożnienia drogi Prudnik-Rylovka (75% i 55,5%).

Zasadność inwestycji: zestawienie zbiorcze

Zasadność inwestycji	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Całkowicie uzasadniona	659	44,5%
Uzasadniona, lecz były ważniejsze inwestycje	373	25%
Nieuzasadniona	81	5,5%
Nie potrafię określić	373	25%
Suma	1486	100%

Rys. 6. Zasadność inwestycji: zestawienie zbiorcze

Analiza punktowa

W znajdującej się poniżej tabeli zestawiono dane procentowe i punktowe charakteryzujące stopień zasadności inwestycji w przypadku poszczególnych projektów realizowanych na terenie Polski. W analizie punktowej uwzględniono następujące dane procentowe: zasadność całkowita (suma zasadności bezwarunkowej i warunkowej), zasadność bezwarunkowa i stopień zasadności (stosunek zasadności bezwarunkowej do zasadności całkowitej).

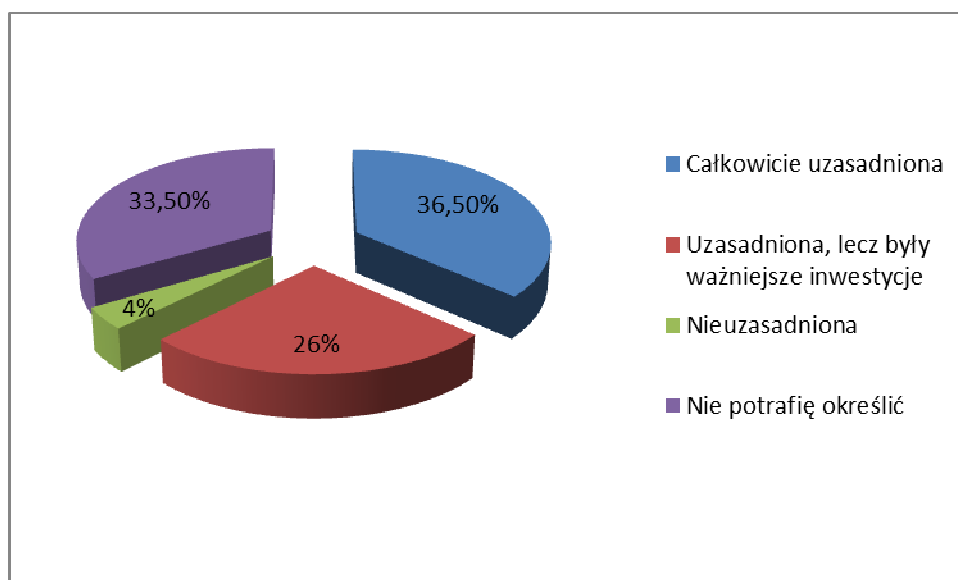
Średnia zasadność inwestycji wynosi w systemie punktowym **4,84** i sytuuje się na poziomie dobrym. Zasadność jednego projektu została oceniona jako bardzo dobra, sześciu jako dobra, dwóch jako przeciętna. Najwyższą ocenę otrzymała rekonstrukcja drogi w ramach projektu zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice zarówno w aspekcie zasadności całkowitej, jak i zasadności bezwarunkowej (6,3), a najniższą (także w aspekcie zasadności całkowitej i bezwarunkowej) – remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (3,46); rozpiętość pomiędzy tymi dwoma inwestycjami wynosi 2,84 punktu w skali ośmiopunktowej. Ocena zasadności inwestycji jest silnie skorelowana z rodzajem osi operacyjnej, w ramach której realizowano określony projekt. Najwyższy poziom zasadności inwestycji związany jest z inwestycjami w infrastrukturę komunikacyjną (5,77). Jest to poziom dobry, zbliżający się do bardzo dobrego. Zdecydowanie niższy poziom zasadności (o 1,98 pkt.) odnotowano w przypadku projektów związanych z osią 2.2 (3,79).

Strona czeska projektów

Rozkład odpowiedzi ankietowanych (1334 odpowiedzi) w Czechach przedstawia się następująco: 36,5% (487) wskazuje na całkowitą zasadność inwestycji realizowanych w *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, a 26% (348) na zasadność warunkową. Zdaniem 4% (52) ankietowanych nie istniały żadne przesłanki dla realizacji projektów. 33,5% ankietowanych (447) nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii. Na zasadność całkowitą i warunkową wskazuje 62,5% ankietowanych. Najwyższy poziom zasadności bezwarunkowej oraz zasadności całkowitej odnotowano w przypadku projektów: zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów – Mikulowice (44% i 75%), przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (43,5% i 63,5%), budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (43% i 76%). Najniższy poziom zasadności bezwarunkowej i całkowitej charakteryzuje projekty: budowa parku w Jeseniku (odpowiednio: 52% i 21,5%) i wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Czeskiego Cieszyina (odpowiednio: 57% i 37%).

Zasadność inwestycji: zestawienie zbiorcze

Zasadność inwestycji	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Całkowicie uzasadniona	487	36,5%
Uzasadniona, lecz były ważniejsze inwestycje	348	26%
Nieuzasadniona	52	4%
Nie potrafię określić	447	33,5%
Suma	1334	100%

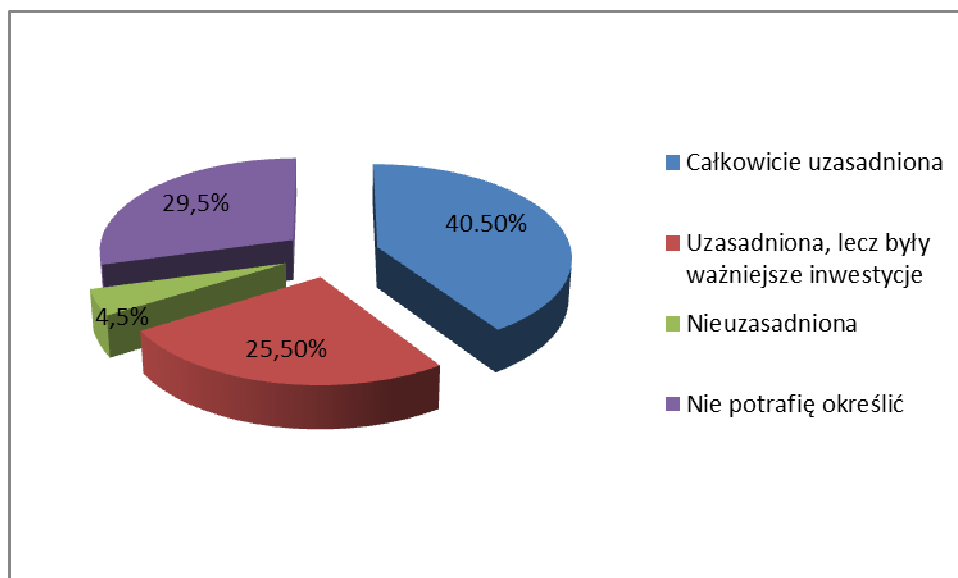
Średnia ocena zasadności inwestycji wynosi **4,41** pkt. Zadaniemi o najwyższym poziomie zasadności są budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (4,93), zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów – Mikulowice (4,8) oraz

przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (4,8). Najniższy poziom zasadności odnotowano w przypadku zadań: budowa parku w Jeseniku (3,33) oraz modernizacja Willi Flemicha w Krnovie (3,73).

Aspekt całościowy i porównawczy

Zasadność inwestycji: zestawienie zbiorcze projektów

Zasadność inwestycji	Wartość liczbową	Wartość procentowa
Całkowicie uzasadniona	1146	40,5%
Uzasadniona, lecz były ważniejsze inwestycje	721	25,5%
Nieuzasadniona	133	5%
Nie potrafię określić	820	29%
Suma	2820	100%

40,5% (1146) ogółu ankietowanych (2820) wskazuje na bezwarunkową zasadność inwestycji, 25% (721) na zasadność warunkową, 5% (126) uważa, że realizacja projektów była nieuzasadniona, a 29,5% (827) nie zajmuje w tej kwestii jednoznacznego stanowiska. Na całkowitą zasadność wskazuje dwie trzecie ankietowanych (66%; 1867 osób).

Lepiej zasadność realizacji projektów oceniają ankietowani w Polsce (69,5% do 62,6%). Zależność ta dotyczy także zasadności bezwarunkowej (44,5% do 40,5%). Różnica pomiędzy punktową oceną składowych poszczególnych projektów wynosi 0,42 pkt. na rzecz zadań realizowanych w Polsce (4,84 do 4,42). Średnia ocena zasadności wszystkich projektów wynosi 4,75. Najbardziej uzasadnionymi projektami są: zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów – Mikulowice (5,55), budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (5,51), przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (5,15) oraz remont

i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (5,20). Najniższy poziom zasadności odnotowano w przypadku projektów – remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnowie (3,59) oraz odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseniku (3,87). Największe rozbieżności w ocenie zasadności realizacji składowych jednego projektu występują w przypadku projektów zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (1,5 pkt. wyższa jest ocena zasadności wśród ankietowanych w Polsce) oraz wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (o 1,33 pkt. wyższa jest ocena zasadności wśród ankietowanych w Polsce)

.

Zasadność inwestycji

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie			Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov			Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna			Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie		
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową
Zasadność inwestycji	57%	4,8	104	67%	5,6	122	78,5%	6,4	144	61,5%	5,2	82
Zasadność bezwarunkowa	26%	2,4	47	52%	4,4	95	55,5%	4,8	102	33%	2,8	44
Zasadność warunkowa	31	x	57	15%	x	27	23%		42	28,5%		38
Skala zasadności bezwarunkowej (w stosunku do sumy zasadności)	45%	3,6	x	78%	6,4	x	71%	6	x	54%	4,4	x
Negatywna ocena zasadności inwestycji	16,5%	x	30	1,5%	x	3	0,5%	x	1	9%	x	12
Brak wiedzy	26,5%	x	48	31,5%	x	58	21%	x	39	29,5%	x	39
Sumaryczna ocena punktowa zasadności inwestycji	3,6			5,5			5,73			4,1		
Ocena jakościowa	Przeciętna			Dobra			Dobra			Dobra		

Zasadność inwestycji

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice			Odbudowa parku w Głucholazach			Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka			Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach		
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa
Zasadność inwestycji	83%	6,8	164	74,5%	6	132	75%	6	177	55,5%	4,8	107
Zasadność bezwarunkowa	66%	5,6	130	35,5%	3,2	63	55,5%	4,8	131	24,5%	2	47
Zasadność warunkowa	17%	x	34	29%	x	69	19,5%	x	46	31%	x	60
Skala zasadności bezwarunkowej (w stosunku do sumy zasadności)	79%	6,4	x	47%	4	x	74%	6	x	43,5%	3,6	x
Negatywna ocena zasadności inwestycji	3%	x	7	5,5%	x	10	1%	x	3	7%	x	14
Brak wiedzy	14%	x	27	20%	x	35	24%	x	56	37,5%	x	72
Ocena punktowa zasadności inwestycji	6,3			4,4			5,6			3,46		
Ocena jakościowa	Bardzo dobra			Dobra			Dobra			Przeciętna		

Zasadność inwestycji – strona czeska projektów

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti			Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov			Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Czeskiego Cieszyna			Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie		
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbową
Zasadność inwestycji	63,5%	5,2	102	63,5%	5,2	112	57%	4,8	106	76%	6,4	90
Zasadność bezwarunkowa	40%	3,2	64	43,5%	3,6	77	37%	3,2	68	43%	3,6	51
Zasadność warunkowa	23,5%	x	38	20%	x	35	20%	x	38	33%	x	39
Skala zasadności bezwarunkowej (w stosunku do sumy zasadności)	62,5%	5,2	x	69%	5,6	x	64%	5,2	x	56,5%	4,8	x
Negatywna ocena zasadności inwestycji	2,5%	x	4	3%	x	5	10%	x	25	0%	x	0
Brak wiedzy	34%	x	55	33,5%	x	59	33%	x	55	24%	x	29
Sumaryczna ocena punktowa zasadności inwestycji	4,53			4,8			4,4			4,93		
Ocena jakościowa	Dobra			Dobra			Dobra			Dobra		

Zasadność inwestycji – strona czeska projektów

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice			Budowa parku w Jeseniku			Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka			Modernizacja Willi Flemicha w Krnovie		
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość liczbowa
Zasadność inwestycji	75%	6	129	52%	4,4	106	58,5%	4,8	80	60,5%	5,2	110
Zasadność bezwarunkowa	44%	3,6	76	21,5%	2	44	43%	3,6	59	26,5%	2,4	48
Zasadność warunkowa	31%	x	53	30,5%	x	62	15,5%	x	21	34%	x	62
Skala zasadności bezwarunkowej (w stosunku do sumy zasadności)	59%	4,8	x	41,5%	3,6	x	74%	6	x	43,5%	3,6	x
Negatywna ocena zasadności inwestycji	1%	x	2	3%	x	6	1,5%	x	2	4,5%	x	8
Brak wiedzy	24%	x	41	45%	x	91	40%	x	53	35%	x	64
Ocena punktowa zasadności inwestycji	4,8			3,33			4,8			3,73		
Ocena jakościowa	Dobra			Przeciętna			Dobra			Przeciętna		

Lokalizacja projektu	Kałków -Velke Kunetice		Głuchołazy, Jeseník		Prudnik - Rylovka		Głubczyce, Krnov		Mieroszów		Szklarska Poręba - Harrachov		Cieszyn		Zabełków, Krzyżanowice, Bohumin	
Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseníku		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnowie		Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512		CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Lokalizacja badań ankietowych	Kałków, Zwanowice	Vidnava, Velke Kunetice	Głuchoła -zy	Jeseník	Prudnik, Krzyżko-wice	Rylovka Osloblaha Hlinka	Głubczy- ce	Krnov	Mieroszów	Mezimesti	Szklarska Poręba	Harrachov	Cieszyn	Czeski Cieszyn	Zabełków, Krzyżanowice	Bohumín
Zasadność inwestycji	6,3	4,8	4,4	3,33	5,6	4,8	3,46	3,73	3,6	4,53	5,5	4,8	5,73	4,4	4,1	4,93
Sumaryczna ocena zasadności projektu	5,55		3,87		5,2		3,59		4,06		5,15		5,06		5,51	
Ocena całościowa	4,75															

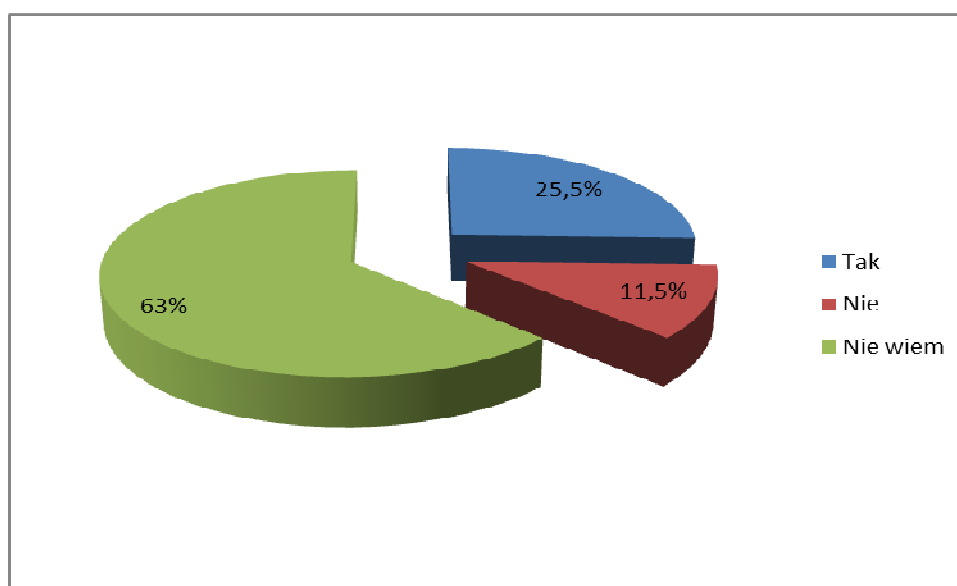
Optimalizacja wykorzystania środków (uczciwość i rzetelność w realizacji inwestycji)

Kolejnym kryterium oceny projektów była optymalizacja wykorzystania zasobów – zgodność działań z normami prawnymi, etycznymi, ekonomicznymi (gospodarność). Ankietowani (1486 osób) odpowiadali na pytanie, **czy inwestycja była realizowana uczciwie i rzetelnie**. Większość respondentów 63% (936) wskazała na brak wiedzy pozwalającej udzielić jednoznacznej odpowiedzi na powyższe pytanie. Zdaniem 25,5% (378) podczas realizacji inwestycji nie wystąpiły żadne nieprawidłowości. 11,5% (172) wskazało na naruszenie norm obligujących do uczciwości i rzetelności podczas realizacji inwestycji. Gdy zestawione zostaną ze sobą wyłącznie odpowiedzi twierdzące i przeczące, to stosunek procentowy przedstawia się następująco: 69% respondentów nie dostrzega naruszenia wyżej wymienionych wartości, gdy tymczasem 31% ankietowanych wskazuje na ich naruszenie. Najwyższy poziom naruszenia norm prawnych, etycznych i ekonomicznych miał miejsce w przypadku odbudowy parku w Głucholazach (15,5% w odniesieniu do wszystkich odpowiedzi i 41,5% w odniesieniu do sumy odpowiedzi twierdzących i przeczących), budowy kompleksu sportowego w Mieroszowie (14% i 38%) i zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (16% i 32%). Najmniejszy odsetek wskazań wiąże się także z projektem realizowanym w województwie opolskim – remontem budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (7,5% i 19%).

Zestawienie zbiorcze: respektowanie rzetelności i uczciwości w realizacji inwestycji

Czy inwestycja była realizowana rzetelnie i uczciwie?	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Tak	378	25,5%
Nie	172	11,5%
Nie wiem	936	63%
Suma	1486	100%

Rys. 7. Respektowanie rzetelności i uczciwości w realizacji inwestycji

Analiza punktowa

Do interpretacji danych procentowych związanych z oceną rzetelności i uczciwości w trakcie realizacji inwestycji zastosowano matrycę γ , przyjmując, że pozytywne wartości punktowe można przypisywać wartościom procentowym większym od 50%. Średnia ocena optymalizacji wykorzystania zasobów podczas realizacji polskich składowych projektów wynosi 3,5 pkt. Dwa projekty otrzymały ocenę dobrą (remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach - 5,6; przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov – 4,8) , trzy przeciętną (wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna – 4; budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie – 4; zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice – 3,2), a trzy niską (odbudowa parku w Głuchołazach - 1,6; remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka - 2,4; budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie – 2,4). Różnica pomiędzy projektem ocenianym najwyżej - remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (5,6), a projektem ocenianym najniżej odbudowa parku w Głuchołazach (1,6) wynosi 4 pkt.

Aspekt transgraniczny

Cztery składowe projektów zostały ocenione przez ankietowanych w Czechach na poziomie bardzo dobrym (budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie – 8; wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna – 6,4; przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov – 6,4; remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka – 6,4), dwie na poziomie dobrym (remont Willi Flemicha – 5,6; modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti – 5,6) i dwie na poziomie przeciętnym (zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów – Mikulowice – 4; budowa parku w Jeseniku – 3,2). Średnia ocena czeskich składowych projektów wynosi 5,7 pkt.

Porównanie

Różnica pomiędzy średnią oceną stopnia rzetelności i uczciwości w realizacji składowych projektów wynosi 2,2 pkt. Żadna składowa projektów nie jest w Polsce oceniana wyżej niż w Czechach. Największa różnica zachodzi pomiędzy oceną rzetelności i uczciwości w realizacji odbudowy parku w Głuchołazach (1,6) oraz budowy przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (8) i wynosi ona 6,4 pkt. Największą rozbieżność (4 pkt.) w ramach jednego projektu odnotowano w przypadku budowy przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (odpowiednio: 8 i 4). W przypadku remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnowie oceny są identyczne i wynoszą 5,6 pkt.

Respektowanie rzetelności i uczciwości w realizacji inwestycji

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Kategoria	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Respektowanie uczciwości i rzetelności	41	22% (62%)	25	13,5% (78%)	45	24% (71,5%)	34	25,5% (74%)
Naruszenie uczciwości i rzetelności	25	14% (38%)	7	4% (22%)	18	10% (28,5%)	12	9% (26%)
Brak wiedzy	116	64%	151	82,5%	121	66%	87	65,5%

Respektowanie rzetelności i uczciwości w realizacji inwestycji

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Kategoria	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Respektowanie uczciwości i rzetelności	69	35% (68%)	38	21,5% (58,5%)	67	28,7% (64%)	59	30,5% (81%)
Naruszenie uczciwości i rzetelności	32	16% (32%)	27	15,5% (41,5%)	37	15,6% (36%)	14	7,5% (19%)
Brak wiedzy	97	49%	112	63%	132	55,7%	120	62%

Punktowa ocena rzetelności i uczciwości w realizacji projektów (strona polska)

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Odbudowa parku w Głuchołazach	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004	CZ.3.22/2.2.00/08.00037	PL.3.22/1.1.00/08.00063	PL.3.22/2.2.00/09.01512	CZ.3.22/2.2.00/08.00056	PL.3.22/1.1.00/08.00654	PL.3.22/1.1.00/09.00020	CZ.3.22/2.2.00/09.01564
Respektowanie uczciwości i rzetelności	3,2	1,6	2,4	5,6	2,4	4,8	4	4
Summaryczna ocena optymalizacji wykorzystania zasobów	3,5							

Punktowa ocena rzetelności i uczciwości w realizacji projektów (czeska strona projektów)

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Budowa parku w Jeseniku	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont Willi Flemicha	Modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004	CZ.3.22/2.2.00/08.00037	PL.3.22/1.1.00/08.00063	PL.3.22/2.2.00/09.01512	CZ.3.22/2.2.00/08.00056	PL.3.22/1.1.00/08.00654	PL.3.22/1.1.00/09.00020	CZ.3.22/2.2.00/09.01564
Respektowanie uczciwości i rzetelności	4	3,2	6,4	5,6	5,6	6,4	6,4	8
Summaryczna ocena optymalizacji wykorzystania zasobów	5,7							

Całkowita ocena punktowa rzetelności i uczciwości w realizacji projektów

Lokalizacja projektu	Kałków -Velke Kunetice		Głuchołazy, Jeseník		Prudnik - Rylovka		Głubczyce, Krnov		Mieroszów		Szkłarska Poręba - Harrachov		Cieszyn		Zabełków, Krzyżanowice, Bohumin	
Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseníku		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnowie		Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szkłarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512		CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Lokalizacja badań ankietowych	Kałków, Zwanowice	Vidnava, Velke Kunetice	Głuchoła -zy	Jeseník	Prudnik, Krzyżko-wice	Rylovka Osloblaha Hlinka	Głubczy-ce	Krnov	Mieroszów	Mezimesti	Szkłarska Poręba	Harrachov	Cieszyn	Czeski Cieszyn	Zabełków, Krzyżanowice	Bohumin
Respektowa-nie uczciwości i rzetelności	3,2	4	1,6	3,2	2,4	6,4	5,6	5,6	2,4	5,6	4,8	6,4	4	6,4	4	8
Sumaryczna ocena optymalizacji wykorzystania zasobów	3,6		2,4		4,4		5,6		4		5,6		5,2		6	
Ocena całościowa	4,6															

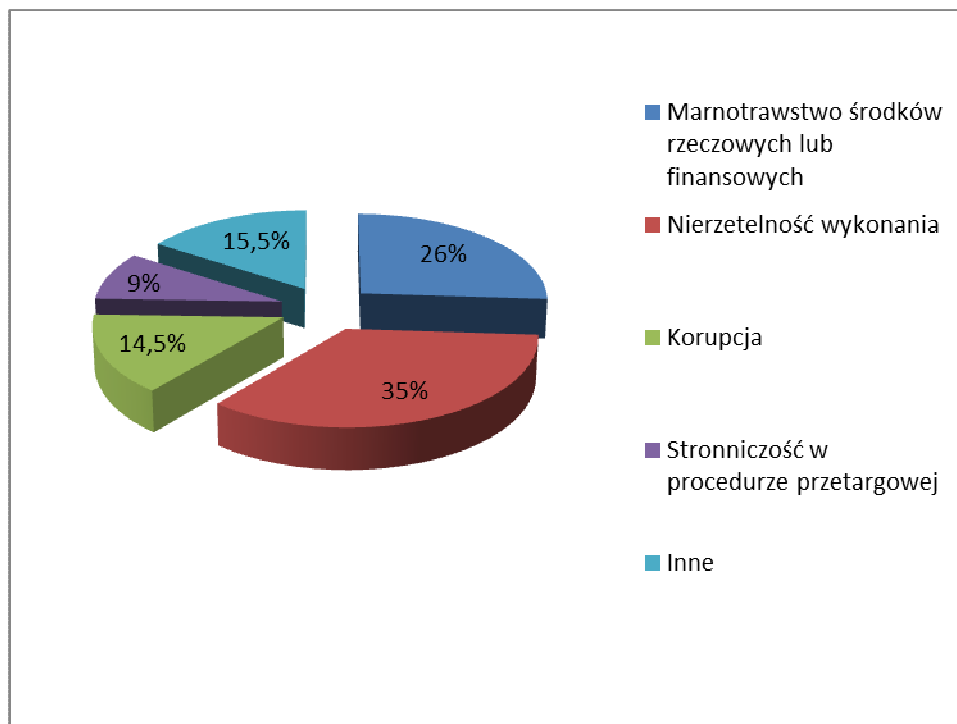
Rodzaje nieprawidłowości

Ankietowani mogli wskazać na rodzaje nieprawidłowości, jakie miały miejsce podczas realizacji inwestycji. Zaproponowano 5 kategorii: (1) marnotrawstwo środków rzeczowych lub finansowych, (2) nierzetelność wykonania, (3) korupcja, (4) stronnictwo w procedurze przetargowej i (5) inne (zob. załączniki do sprawozdań). Odnotowano 192 wskazania (ankietowani mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź). Najwięcej, 35% (67) wskazań dotyczyło nierzetelności wykonania, 26% (50) odpowiedzi związanych było z marnotrawstwem środków rzeczowych lub finansowych, 15,5% (30) z kategorią „inne”, 14,5% (28) z korupcją, a 9% (17) ze stronnictwem w procedurze przetargowej. Najwięcej wskazań dotyczących rodzajów nieprawidłowości odnotowano w ramach projektu remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka – 46, po 32 wskazania rodzajów nieprawidłowości odnotowano wśród ankietowanych w ramach projektów budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie oraz zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice, 29 w przypadku odbudowy parku w Głucholazach. Powyższe projekty otrzymały też najniższe oceny w aspekcie uczciwości i rzetelności – odpowiednio: 65%, 62%, 68% i 58,5%. Najmniejsze liczby wskazań rodzajów nieprawidłowości odnotowano w przypadku remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach – 12 i przywrócenia ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov – 9. Obie inwestycje zyskały też najwyższe oceny w aspekcie uczciwości i rzetelności – odpowiednio: 81% i 78%.

Zestawienie zbiorcze: rodzaje nieprawidłowości

Rodzaje nieprawidłowości	Wartość liczbową	Wartość procentowa
Marnotrawstwo środków rzeczowych lub finansowych	50	26%
Nierzetelność wykonania	67	35%
Korupcja	28	14,5%
Stronnictwo w procedurze przetargowej	17	9%
Inne	30	15,5%
Suma	192	100%

Rys. 8. Rodzaje nieprawidłowości

Rodzaje nieprawidłowości

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Kategoria	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Marnotrawstwo środków rzeczowych lub finansowych	13	40,5%	2	20%	4	22%	4	31%
Nierzetelność wykonania	13	40,5%	3	30%	6	33%	1	7,5%
Korupcja	3	9,5%	4	40%	3	17%	1	7,5%
Stronniczość w procedurze przetargowej	3	9,5%	1	10%	5	28%	0	0%
inne	0	0%	0	0%	0	0%	7	54%
Suma	32		9		18		13	

Rodzaje nieprawidłowości

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Kategoria	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową
Marnotrawstwo środków rzeczowych lub finansowych	6	18,75%	6	20,5%	15	33%	0	0%
Nierzetelność wykonania	16	50%	3	10,5%	21	46%	4	33,33%
Korupcja	0	0%	7	24%	3	6%	7	58,33%
Stronniczość w procedurze przetargowej	6	18,75%	2	7%	0	0%	0	0%
Inne	4	12,5%	11	38%	7	15%	1	8,33%
Suma	32		29		46		12	

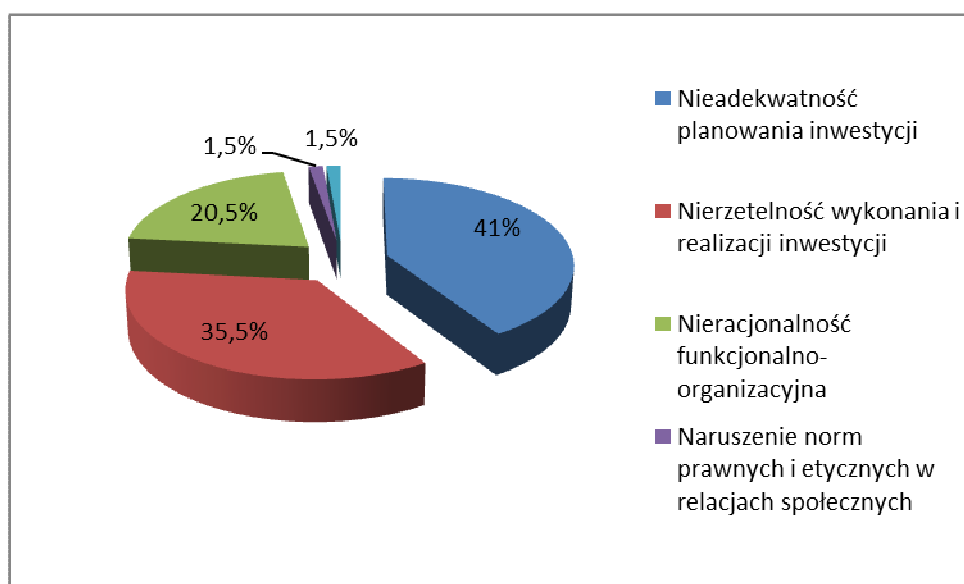
Przykłady nieprawidłowości

Ankietowani zostali poproszeni o opis przykładów nieprawidłowości. Łącznie podano 73 przykłady nieprawidłowości, które pogrupowano w następujących kategoriach: nieadekwatność planowania inwestycji (30), nierzetelność wykonania i realizacji inwestycji (26), nieracjonalność funkcjonalno-organizacyjna (15), naruszenie norm prawnych i etycznych w relacjach społecznych (1) oraz nieracjonalność wydatkowania środków (1) (szczegółowy wykaz nieprawidłowości związanych z każdym projektem znajduje się w załącznikach). Nieprawidłowości dotyczą trzech sfer: (1) braku funkcjonalnej optymalizacji inwestycji na poziomie jej planowania (sfera planowania), (2) niewłaściwego sposobu jej realizacji (sfera wykonania), (3) braku optymalizacji funkcjonalno-organizacyjnej (sfera funkcjonowania). Najwięcej przykładów przyporządkowanych do kategorii „nieadekwatność planowania inwestycji” przytoczyli ankietowani w ramach projektu zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (9), po 5 przykładów nieprawidłowości należących do tej samej grupy przytoczyli ankietowani w Cieszynie i Głuchołazach. Z kolei po 5 przykładów nierzetelności wykonania i realizacji inwestycji przytoczono w przypadku budowy kompleksu sportowego w Mieroszowie i remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach. 6 przykładów nieracjonalności funkcjonalno-organizacyjnej dotyczy sposobu funkcjonowania przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie.

Kategoryzacja przykładów nieprawidłowości

Nieprawidłowości	Wartość liczbową	Wartość procentowa
Nieadekwatność planowania inwestycji	30	41%
Nierzetelność wykonania i realizacji inwestycji	26	35,5%
Nieracjonalność funkcjonalno-organizacyjna	15	20,5%
Naruszenie norm prawnych i etycznych w relacjach społecznych	1	1,5%
Nieracjonalność wydatkowania środków	1	1,5%
Suma	73	100%

Rys. 9. Przykłady nieprawidłowości

Zestawienie przykładów nieprawidłowości

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Odbudowa parku w Głuchołazach	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach
Nieadekwatność planowania inwestycji	2	4	5	2	9	5	3	
Nierzetelność wykonania i realizacji inwestycji	5		4	2	4	2	4	5
Nieracjonalność funkcjonalno-organizacyjna	1	2	4	6	2			1
Naruszenie norm prawnych i etycznych w relacjach społecznych	1							
Nieracjonalność wydatkowania środków								1

Funkcjonalność społeczna

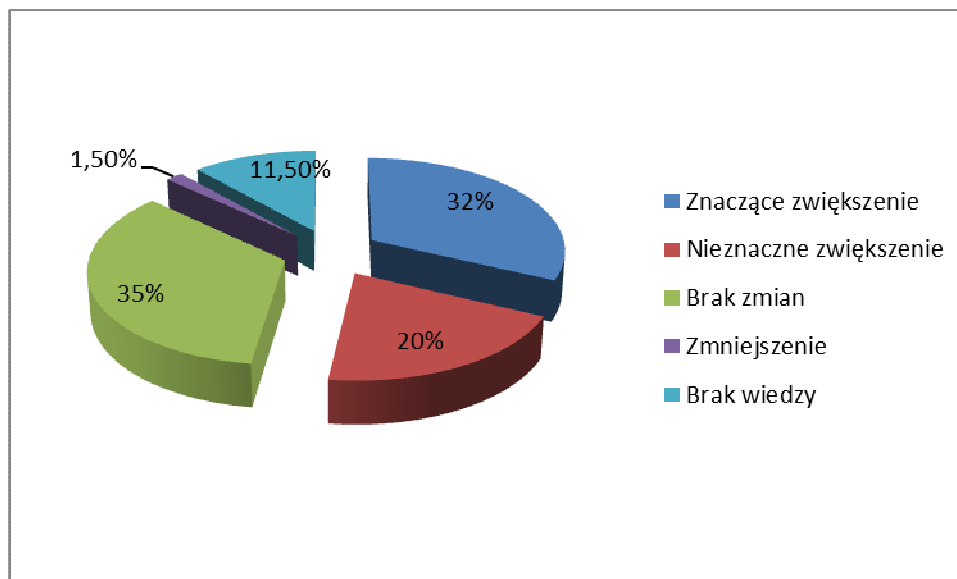
Aby określić relację pomiędzy inwestycjami a modyfikacją zachowań funkcjonalnych (zwiększenie częstotliwości korzystania, stopień nasilenia w przypadku nowo powstałych obiektów), zwrócono się do ankietowanych z następującymi wzorcami pytań: (1) w przypadku obiektów modernizowanych poproszono ankietowanych o określenie wpływu inwestycji na częstotliwość korzystania z obiektu, a (2) w przypadku nowo powstałych obiektów poproszono ankietowanych o określenie częstotliwości korzystania z obiektów. W pierwszym szablonie zaproponowano 5 odpowiedzi, w drugim 3 odpowiedzi. Zwiększenie społecznej funkcjonalności związane z dwoma pierwszymi przedziałami w obu szablonach, tj. ze znacznym i nieznacznym zwiększeniem częstotliwości oraz regularnym i rzadkim korzystaniem. W analizie porównano ze sobą wyniki z obu przedziałów, przyporządkowując je odpowiednio kategoriom „znacznym wzrost społecznej funkcjonalności”, „nieznacznym wzrost społecznej funkcjonalności” oraz kategorii sumarycznej „wzrost społecznej funkcjonalności”.

W przypadku projektów, polegających na modernizacji wcześniej istniejących obiektów/ciągów komunikacyjnych (804 odpowiedzi) największy wzrost społecznej funkcjonalności związany jest z odbudową parku w Głuchołazach (66%), z zwiększeniem transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (64%) oraz z remontem i udrożnieniem drogi Prudnik-Rylovka (50,2%). Najmniejszy wzrost społecznej funkcjonalności ma miejsce w przypadku remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (36%). Jeżeli chodzi o optymalną wartość zwiększenia społecznej funkcjonalności, to związana jest ona z projektami – zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (48%), remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (36%) oraz odbudową parku w Głuchołazach (31%). Różnice w skali wzrostu funkcjonalności społecznej wynikają z różnic funkcjonalnych porównywanych obiektów i charakteru ich powiązania z praktyką codziennego życia ankietowanych. Inwestycje drogowe osadzone są w centrum świata życia codziennego ankietowanych, gdy tymczasem Miejski Ośrodek Kultury (instytucje kulturalne) znajduje się na peryferiach codziennej aktywności. Poziom wzrostu społecznej funkcjonalności (52%) wynika w przypadku tych inwestycji z zastanej funkcjonalności społecznej (34% wskazuje na brak zmian w częstotliwości korzystania z ocenianych obiektów): w takiej sytuacji – zakładając, że znaczna (szczególnie w przypadku projektów drogowych) część ankietowanych wśród wskazujących na brak zmian w częstotliwości **korzystania**, korzysta z tych obiektów z taką samą częstotliwością – zwiększeniu, wobec wysokiej oceny jakości inwestycji, uległa jakość społecznej funkcjonalności.

Zwiększenie funkcjonalności społecznej: obiekty modernizowane

Wpływ modernizacji na interakcje z obiektem	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Znaczące zwiększenie	256	32%
Nieznaczące zwiększenie	161	20%
Brak zmian	281	35%
Zmniejszenie	13	1,5%
Brak wiedzy	93	11,5%
Suma	804	100%
Wzrost społecznej funkcjonalności	419	52%

Rys. 10. Zwiększenie funkcjonalności społecznej: obiekty modernizowane

Zwiększenie funkcjonalności społecznej: obiekty modernizowane

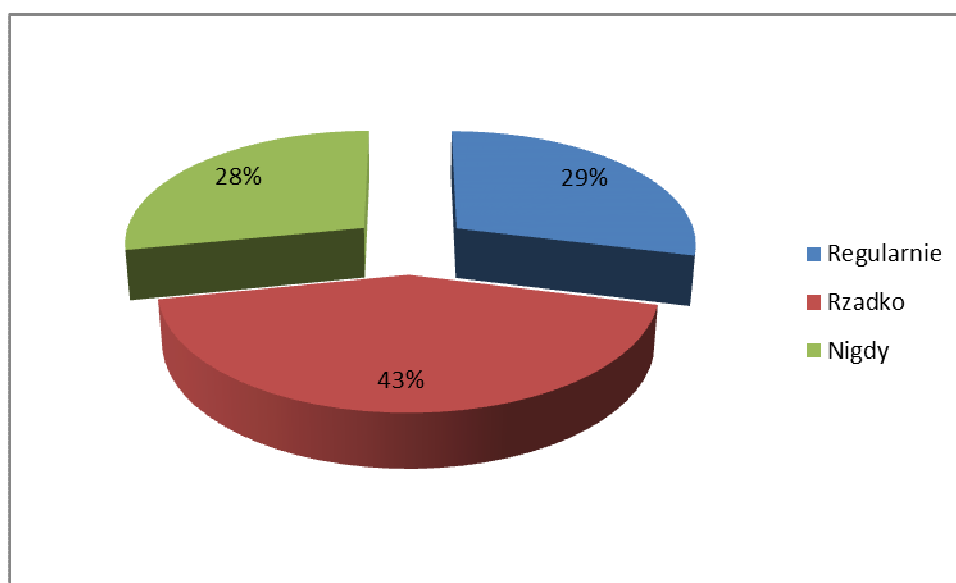
Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głucholazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Wpływ modernizacji na interakcje z obiektem	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa
Znaczące zwiększenie	94	47%	55	31%	83	35%	24	12%
Nieznaczne zwiększenie	32	16%	64	36%	34	14%	31	16%
Brak zmian	44	22%	38	21,5%	89	38%	110	57,5%
Zmniejszenie	3	2%	4	2,5%	6	3%	0	0%
Brak wiedzy	25	13%	16	9%	24	10%	28	14,5%
Wzrost społecznej funkcjonalności	126	63,5%	119	66%	117	49,5	55	36%

Wśród nowo powstałych obiektów (682 odpowiedzi) największy wzrost społecznej funkcjonalności ma miejsce w przypadku projektu wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (93%). Tutaj też najwyższa jest skala optymalnej wartości – 62,5%. Wzrost społecznej funkcjonalności na poziomie 75% odnotowano w przypadku projektu – przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov, przy czym odsetek wskazań związanych z optymalną wartością jest tutaj najniższy i wynosi 9,5%. Z kolei budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie wywołała wzrost społecznej funkcjonalności na poziomie 60,5%, a odsetek wskazań związanych z wartością maksymalną wynosi tutaj 27,5%. Następnym budowy przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie jest wzrost społecznej funkcjonalności na poziomie 53%, a odsetek wskazań związanych z wartością maksymalną wynosi 11%. We wszystkich przypadkach wymienionych wyżej projektów wzrost społecznej funkcjonalności wynosi 72%, a odsetek wskazań związanych z wartością maksymalną wynosi 29%.

Zwiększenie funkcjonalności społecznej: nowo powstałe obiekty

Wpływ budowy na interakcje z obiektem	Wartość liczbową	Wartość procentowa
Regularnie	196	29%
Rzadko	294	43%
Nigdy	192	28%
Suma	682	100%
Wzrost społecznej funkcjonalności	490	72%

Rys. 11. Zwiększenie funkcjonalności społecznej: nowo powstałe obiekty

Zwiększenie funkcjonalności społecznej: nowo powstałe obiekty

Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Wpływ budowy na interakcje z obiektem	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa	Wartość liczbową	Wartość procentowa
Regularnie	49	27%	17	9,5%	115	62,5%	15	11%
Rzadko	61	33,5%	120	65,5%	57	31%	56	42%
Nigdy	72	39,5%	46	25%	12	6,5%	62	47%
Wzrost społecznej funkcjonalności	110	60,5%	137	75%	172	93,5%	71	53%

Zwiększenie funkcjonalności społecznej: aspekt procentowo-punktowy

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mioszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa
Korzystanie z obiektu	60,5%	5,2	75%	6	93,5%	7,6	53%	4,4
Względna skala maksymalnej częstotliwości	44,5%	3,6	14%	1,2	67%	5,6	21%	2
Sumaryczna wartość punktowa	4,4		3,6		6,6		3,2	

Zwiększenie funkcjonalności społecznej: aspekt procentowo-punktowy

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głucholazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa
Korzystanie z obiektu	63,5%	5,2	66%	5,6	49,5%	4	36%	3,2
Względna skala maksymalnej częstotliwości	75%	6	45%	3,6	71%	6	43,5%	3,6
Summaryczna wartość punktowa	5,6		4,6		5		3,4	

Analiza punktowa

W skali punktowej najwyższą ocenę funkcjonalności społecznej otrzymał projekt – wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (6,6), 4 projekty otrzymały ocenę dobrą: rekonstrukcja drogi na odcinku Zwanowice-Kałków (5,6), remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (5), odbudowa parku w Głuchołazach (4,6) i budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie (4,4). Ocenę przeciętną otrzymały projekty: budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (3,2), remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (3,4), przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (3,6). Średnia wartość zwiększenia funkcjonalności społecznej wynosi 4,55. Największy poziom zwiększenia funkcjonalności społecznej związany jest z inwestycjami w infrastrukturę drogową – średnia wartość wynosi tutaj 5,72. Najniższy wzrost funkcjonalności społecznej odnotowano w przypadku obiektów związanych z elitarnymi formami turystyki i rekreacji (budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie – 3,2) oraz z instytucjami kulturalnymi (remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach – 3,4).

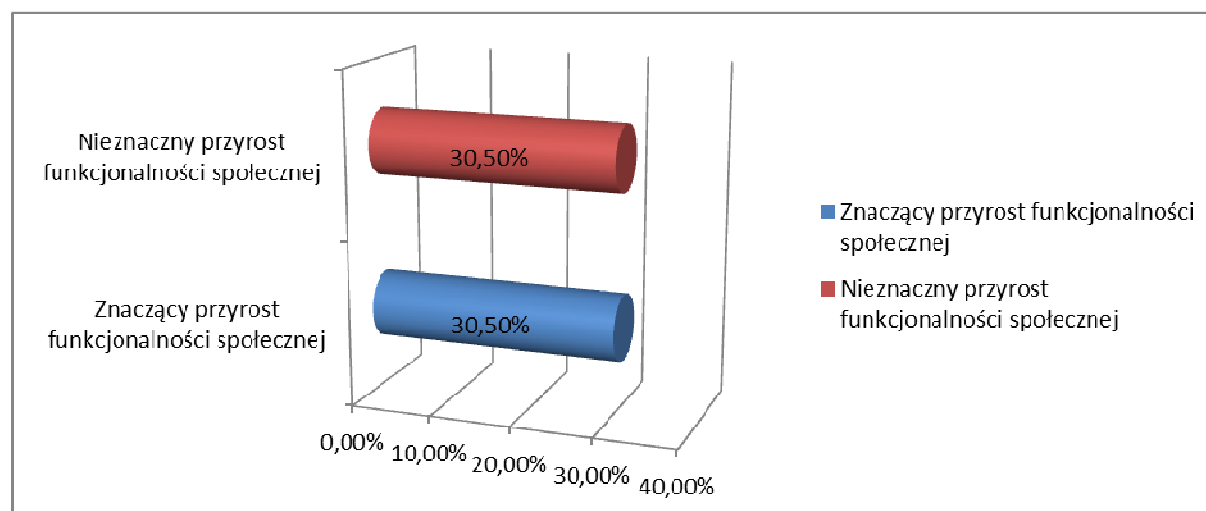
Podsumowanie: Całkowity wzrost społecznej funkcjonalności wynosi 61% – oznacza to dobry poziom wzrostu funkcjonalności społecznej.

Poniżej średniej sytuują się trzy projekty – budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (53%), remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (49%) oraz remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (36%). Tylko w przypadku dwóch projektów odnotowano wzrost funkcjonalności niższy niż 50%. Projektem o największym wzroście funkcjonalności społecznej jest wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (93%). Najwyższy odsetek wskazań związanych z wartością maksymalną wzrostu częstotliwości odnotowano w przypadku projektów: wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (62,5%), zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (48%), remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (36%). Najniższy odsetek wskazań związanych z wartością maksymalną wzrostu częstotliwości odnotowano w przypadku projektów: remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (12%), budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (11%), przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (9,5%). Różnice w skali wzrostu funkcjonalności społecznej i skali realizacji optymalnej funkcjonalności społecznej wynikają z charakteru inwestycji (największy potencjał wzrostu funkcjonalności społecznej związany jest z inwestycjami w zakresie infrastruktury drogowej), stopnia zasadności inwestycji (niski poziom funkcjonalności jest dla części ankietowanych podstawą do wskazywania na zasadność warunkową lub brak zasadności), rodzaju osi priorytetowej (oś priorytetowa 2 generuje, poza odbudową parku w Głuchołazach, niższy poziom wzrostu funkcjonalności społecznej), właściwości grup społecznych wchodzących w interakcje funkcjonalne z inwestycją (w przypadku przywrócenia ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov odsetek wskazań związanych z optymalną wartością wynosił 9,5%, ponieważ linia służy przede wszystkim turystom), a także sposobu zarządzania obiektem.

Zestawienie zbiorcze: Przyrost społecznej funkcjonalności

Wpływ modernizacji/budowy na interakcje z obiektem	Wartość liczbową	Wartość procentowa
Znaczący przyrost funkcjonalności społecznej	452	30,5%
Nieznaczący przyrost funkcjonalności społecznej	455	30,5%
Suma: Całkowity wzrost społecznej funkcjonalności	907	61%

Rys. 12. Przyrost społecznej funkcjonalności

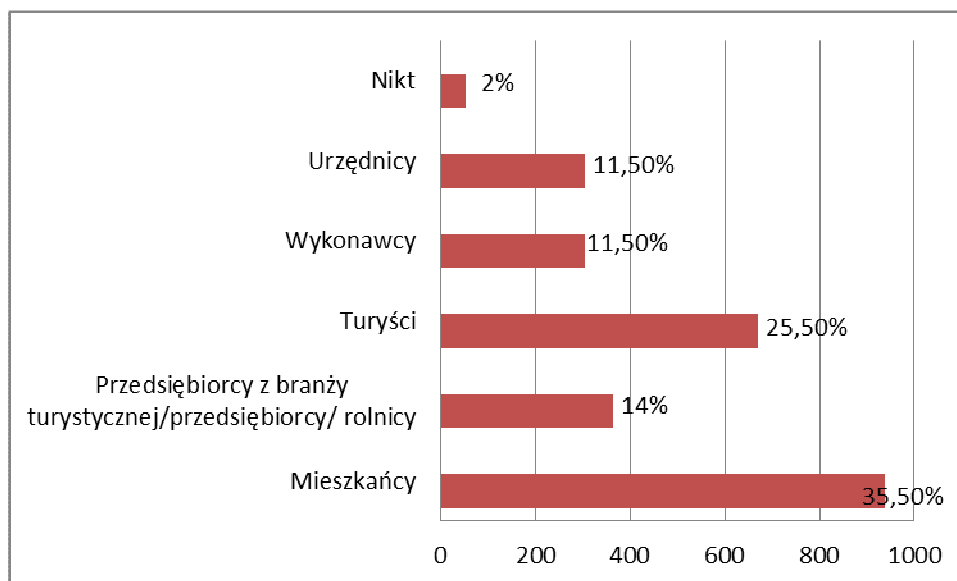
Beneficjenci

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie beneficjentów inwestycji pogrupowanych zgodnie z 6-cioma kategoriami: „mieszkańcy”, „przedsiębiorcy z branży turystycznej/przedsiębiorcy/ rolnicy”, „turyści”, „wykonawcy”, „urzędnicy”, „nikt”. Łącznie (po stronie polskiej) udzielono 2636 odpowiedzi (z zaproponowanymi kategoriami powiązano wielokrotny wybór), przy czym z grupami docelowymi projektów związanych jest 1836 wskazań, tj. 69,5% ogółu odpowiedzi ankietowanych, co oznacza dobry poziom oddziaływania projektów na grupy docelowe. Najważniejszym beneficjentem są mieszkańcy – 35,5% (938 wskazań), przy czym skrajne wartości procentowe wynoszą w przypadku tej kategorii 44,5% (budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie) i 25,5% (przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov). Tylko w jednym przypadku inwestycja okazała się bardziej korzystna dla turystów niż mieszkańców – przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (odpowiednio: 42% i 25,5%). Drugim beneficjentem projektów są turyści 25,5% (670 wskazań), trzecim osoby związane z sektorem przedsiębiorczości (przedsiębiorcy z branży turystycznej, przedsiębiorcy, rolnicy) – 14% (365 wskazań). Najlepiej interesom przedsiębiorców służy wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (25%), najmniejsze korzyści przynosi budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie (4,5%) (w obu projektach przedsiębiorcy wskazywani byli jako jedna z grup docelowych). 11,5% (305 wskazań) ankietowanych beneficjentów upatruje w wykonawcach. Najwyraźniej interes wykonawców zaznacza się w przypadku projektów o niskim poziomie oddziaływania na grupy docelowe. Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach oddziałuje korzystnie na grupy docelowe na poziomie 24,2%, a na interes wykonawców na poziomie 17,2%; budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie oddziałuje korzystnie na grupy docelowe na poziomie 45%, a na interes wykonawców na poziomie 22%. Także 11,5% (305) wskazań wiąże się z interesem urzędników. I tutaj zachodzi analogiczna korelacja jak w przypadku wykonawców: zmniejszaniu się korzystnego wpływu projektu na interesy grup docelowych towarzyszy wzrost liczby wskazań wiążących korzyści płynące z realizacji projektu z interesem urzędników. Najmniej wskazań znalazło się w zbiorze wyznaczanym przez kategorię „nikt” (53) – 2%. Najwyższy odsetek wskazań, uniemożliwiających przypisanie realizacji inwestycji do konkretnej grupy beneficjentów, ma miejsce w przypadku dwóch projektów: budowy przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (7%) i budowy kompleksu sportowego w Mieroszowie (6,5%).

Zestawienie zbiorcze: Beneficjenci inwestycji

Kategoria	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Mieszkańcy	938	35,5%
Przedsiębiorcy z branży turystycznej/przedsiębiorcy/ rolnicy	365	14%
Turyści	670	25,5%
Wykonawcy	305	11,5%
Urzędnicy	305	11,5%
Nikt	53	2%
Suma	2636	100%

Rys. 13. Beneficjenci inwestycji

Beneficjenci – zestawienie ilościowo-procentowe

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową
Mieszkańcy	114	44,5%	91	25,5%	124	37,5%	52	29%
Przedsiębiorcy z branży turystycznej/przedsiębiorcy/rolnicy	12	4,5%	48	13,5%	83	25%	13	7%
Turyści	34	13,5%	151	42%	45	13,5%	28	16%
Wykonawcy	31	12%	31	8,5%	39	12%	39	22%
Urzędnicy	49	19%	31	8,5%	39	12%	34	19%
Nikt	16	6,5%	8	2%	0	0%	13	7%
Grupy docelowe	160	62,5%	290	42%	252	76%	80	45%
Wartość punktowa	x	5,2	x	3,6	x	6,4	x	3,6
Liczba odpowiedzi	256		360		330		179	

Beneficjenci – zestawienie ilościowo-procentowe

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową
Mieszkańcy	152	36%	115	35,6%	166	37%	124	40,1%
Przedsiębiorcy z branży turystycznej/przedsiębiorcy/rolnicy	60	14%	54	16,7%	64	14%	31	10%
Turyści	149	35%	102	31,6%	117	26%	44	14,2%
Wykonawcy	36	8%	25	7,7%	51	11%	53	17,2%
Urzednicy	29	7%	19	5,9%	51	11%	53	17,2%
Nikt	0	0%	8	2,5%	4	1%	4	1,3%
Grupy docelowe	361	85%	271	83,9%	347	77%	75	24,2%
Wartość punktowa	x	6,8	x	6,8	x	6,4	x	2
Liczba odpowiedzi	426		323		453		309	

Oddziaływanie inwestycji na sektor przedsiębiorczości

W poniższym zestawieniu określono interakcję pomiędzy inwestycjami realizowanymi w ramach projektów transgranicznych a sferą przedsiębiorczości przy uwzględnieniu dwóch komponentów: **wpływu inwestycji na poprawę warunków przedsiębiorczości** (określono go na podstawie kombinacji parametrów mierzalnych - zob. matryce analityczne do poszczególnych projektów) oraz **opinii osób związanych z szeroko rozumianym sektorem przedsiębiorczości** (przedsiębiorców, pracowników przedsiębiorstw, rolników) w kwestii zasadności inwestycji, zasadności całkowitej, oddziaływania inwestycji na grupy docelowe (porównanie punktowe). Uwzględniono także odsetek wskazań związanych z interesem wykonawców i urzędników. Średni poziom pozytywnego wpływu inwestycji na sferę przedsiębiorczości wynosi **4,99**. W kategoriach jakościowych oznacza to **dobry poziom oddziaływania** inwestycji realizowanych w ramach projektów transgranicznych na sferę przedsiębiorczości. Wpływ trzech inwestycji uzyskał ocenę bardzo dobrą (zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice – **6,02**, remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka – **6,06**, wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna – **6,13**), trzech - dobrą (przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov – **5,57**, odbudowa parku w Głuchołazach – **5,05**, budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie – **4,38**), a dwóch przeciętną (remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach – **3,05**, budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie – **3,66**).

O ile niski poziom pozytywnego oddziaływania na sektor przedsiębiorczości remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach oraz budowy kompleksu sportowego w Mieroszowie wynika z ich specyfiki funkcjonalnej, to zdaniem osób związanych z sektorem przedsiębiorczości – w porównaniu do wszystkich ankietowanych – wyżej wymienione obiekty charakteryzują się niższą funkcjonalnością społeczną, odpowiednio: 17% do 24,2% oraz 47% do 62,5%. W przypadku powyższych projektów z niską oceną funkcjonalności społecznej (oddziaływania na grupy docelowe) skorelowany jest wysoki odsetek wskazań związanych z interesami urzędników i wykonawców, który okazuje się w tym kontekście inwestycyjnym niespójny z interesem społecznym (grup docelowych).

W przypadku inwestycji, których wpływ na sektor przedsiębiorczości uzyskał ocenę bardzo dobrą i dobrą, z reguły wyższy jest odsetek wskazań dotyczących zasadności bezwarunkowej i zasadności całkowitej niż wśród ogółu ankietowanych w ramach całości projektów. Relacja ta w konkretnych przypadkach przedstawia się następująco: rekonstrukcja drogi na odcinku Zwanowice-Kańków - 85,5% (zasadność bezwarunkowa) i 64,5% (zasadność warunkowa) względem 83% i 66%; remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka - 86,3% i 68,5% względem 74% i 55%; wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna - 84,25% i 64,25% względem 78,5% i 55%; przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov – 75% i 60,5% względem 67% i 52%; odbudowa parku w Głuchołazach – 60,5% i 36,8% względem 64,5% i 35,5%; budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie – 61% i 36,5% względem 61,5% i 33%. W przypadku tych projektów osoby związane z sektorem przedsiębiorczości w nieco większym stopniu niż ogół ankietowanych wskazują na beneficjentów projektów wśród przedsiębiorców/rolników/ przedsiębiorców z branży turystycznej: zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice 18% do 14%; remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka -

16% do 14%; wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna – 26,5% do 25%; przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov – 15,5% do 13,5%; odbudowa parku w Głuchołazach – 18% do 16,7%; budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie – 9,5% do 7%. Wśród ankietowanych w Głubczycach miała miejsce tendencja odwrotna, wyrażająca się w procentach stosunkiem 4% do 10%.

Wniosek (analiza punktowa): najkorzystniej na sektor przedsiębiorczości wpływają inwestycje w zakresie infrastruktury komunikacyjnej (5,92; oś priorytetowa 1.1) oraz inwestycje o charakterze turystyczno-rekreacyjnym (4,71; odbudowa parku w Głuchołazach i budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie).

Wpływ inwestycji na sektor przedsiębiorczości

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa
Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości		3,84		4,71		6,13		4,32
Ocena zasadności inwestycji	56,5%	4,8	75%	6	84,25%	6,8	61%	5,2
Ocena zasadności bezwarunkowej	20,5%	2	60,5%	5,2	64,25%	5,2	36,5%	3,2
Oddziaływanie na grupy docelowe	47%	4	79,5%	6,4	79%	6,4	57,5%	4,8
Oddziaływanie na przedsiębiorczość	5,5%	x	15,5%	x	26,5%	x	9,5%	x
Wykonawcy	16,5%	x	8%	x	11%	x	12,5%	x
Urzednicy	29%	x	7,5%	x	10%	x	22%	x
Nikt	7,5%	x	5%		0%	x	8%	x
Wartość punktowa	3,66		5,57		6,13		4,38	

Wpływ inwestycji na sektor przedsiębiorczości

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głucholazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Rodzaj wartości liczbowej	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa	Wartość procentowa	Wartość punktowa
Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości	x	6,11		5,4		5,84		3,8
Ocena zasadności inwestycji	85,5%	6,8	60,5%	5,2	86,3%	7,2	46,9%	4
Ocena zasadności bezwarunkowej	64,5%	5,2	36,8%	3,2	68,5%	5,6	29,7%	2,4
Oddziaływanie na grupy docelowe	73%	6	79%	6,4	69%	5,6	24,2%	2
Oddziaływanie na przedsiębiorczość	18%	x	18%	x	16%	x	4%	x
Wykonawcy	11,5%	x	12%	x	15%	x	20%	x
Urzednicy	5,5%	x	6,5%	x	15,5%	x	18%	x
Nikt	0%	x	2,5%	x	0,5%	x	2%	x
Wartość punktowa	6,02		5,05		6,06		3,05	

Wpływ transgraniczny

Kolejną kwestią było ustalenie, na ile inwestycje realizowane w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013* wpłynęły na poprawę jakości kontaktów między mieszkańcami pogranicza (ożywienie ruchu transgranicznego). Zróżnicowanie funkcjonalne ocenianych obiektów oraz odmienne deklaracje wnioskodawców wpłynęły na różnice w sformułowaniu pytań oraz ilość pytań służących do kontroli efektu transgranicznego, tym samym uniemożliwia to zestawienie całości danych na poziomie danych podstawowych (liczbowo-procentowych). Agregacji i porównaniu mogą zostać poddane wartości punktowe ustalone na podstawie wartości zmiennych (parametrów), konstytuujących wpływ transgraniczny każdego z projektów (zob. matryce analityczne w załącznikach do raportu).

Analiza punktowa

Strona polska projektów

Średni poziom realizacji efektu transgranicznego wynosi 4,38. Najwyższy poziom realizacji efektu transgranicznego ma miejsce w przypadku projektu wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (6,26), najniższy w przypadku remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (2). Czterema najlepiej ocenianymi projektami są projekty związane z infrastrukturą komunikacyjną, z czego trzy dotyczą infrastruktury drogowej – wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (6,26), remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (6), zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (5,8), a czwarty związany jest z infrastrukturą kolejową - przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (4,47). Średnia ocena projektów z zakresu infrastruktury komunikacyjnej wynosi – 5,62, a infrastruktury drogowej – 6,15 (zgodnie z przyjętymi kryteriami wartości punktowej odpowiada tutaj ocena bardzo dobra). Drugi zbiór stanowią tutaj obiekty z zakresu turystyki i rekreacji, realizowane w ramach osi – 22.2 *Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki/ 22.2.2 Wsparcie rozwoju turystyki*. Są to następujące inwestycje: budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie (4), odbudowa parku w Głuchołazach (3,4), budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (2,8) oraz remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (2). Średnia ocena tych projektów wynosi 3,05. Różnica w ocenie poziomu realizacji efektu transgranicznego wynika z odmienności funkcjonalnej realizowanych projektów: projekty związane z modernizacją i budową ciągów komunikacyjnych integrują w aspekcie społecznym, gospodarczym i komunikacyjnym regiony nadgraniczne, podczas gdy pozostałe projekty, wiążące się z turystyką i rekreacją, nie charakteryzują się, ze względu na lokalizację oraz determinację funkcjonalną oraz potencjalną atrakcyjność turystyczną dla mieszkańców Czech, podobnym poziomem oddziaływania.

Strona czeska projektów

Zdaniem ankietowanych w Czechach największy wpływ transgraniczny towarzyszy remontowi i udrożnieniu drogi na trasie Prudnik-Rylovka (6,8), modernizacji kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti (6,8), zwiększeniu transgranicznej dostępności Otmuchów – Mikulowice (5,8) oraz budowie parku w Jeseniku (4,8). Najmniejszy wpływ na ożywienie ruchu transgranicznego wywarły następujące inwestycje: remont Willi Flemicha (3,2), budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (3,8) oraz wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (3,86). Średnia ocena oddziaływania transgranicznego inwestycji realizowanych w Czechach wynosi 4,93 i jest wyższa o 0,55 od oddziaływania transgranicznego inwestycji realizowanych w Polsce.

Porównanie projektów i wnioski

Najwyższy poziom oddziaływania transgranicznego odnotowano w przypadku projektów: remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka (6,4), zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice (6), budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti (5,4). W przypadku dwóch pierwszych projektów oddziaływanie to jest zrównoważone, w przypadku budowy kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacji kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti rozbieżność wynosi 2,8 pkt., a w przypadku wzmocnienia dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna 2,4 pkt. Najniższy poziom oddziaływania transgranicznego związany jest z remontem budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i modernizacją Willi Flemicha w Krnowie (2,6) oraz budową przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (3,3). Średnia ocena projektów z zakresu infrastruktury komunikacyjnej wynosi 5,47, średnia ocena projektów realizowanych w ramach w ramach osi priorytetowej 2 wynosi 3,85, a całkowita średnia ocena oddziaływania transgranicznego projektów wynosi 4,67. Ankietowani w Polsce dostrzegają znaczący poziom wpływu transgranicznego projektów związanych z infrastrukturą komunikacyjną (szczególnie drogową; żaden z projektów związanych z osią priorytetową 1.1 nie odnotował wpływu transgranicznego na poziomie dobrym), podczas gdy ankietowani w Czechach wysoko oceniają wpływ transgraniczny projektów realizowanych w ramach obu osi priorytetowych (wśród czterech obiektów o największym wpływie transgranicznym dwa związane są z osią 1.1 i dwa z osią 2.2). Każdy projekt o charakterze turystycznym i rekreacyjnym został w analizowanym aspekcie wyżej oceniony przez ankietowanych w Czechach (łącznie o 1,6 pkt.; odpowiednio 4,65 i 3,05). Ankietowani, poza dwoma wyżej wymienionymi zadaniami, dobrze oceniają wpływ transgraniczny projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013, zauważając ich pozytywne oddziaływanie na ożywienie kontaktów społecznych, gospodarczych i turystycznych pomiędzy mieszkańcami rejonu pogranicza.

Punktowa ocena wpływu transgranicznego projektów (strona polska)

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Odbudowa parku w Głuchołazach	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004	CZ.3.22/2.2.00/08.00037	PL.3.22/1.1.00/08.00063	PL.3.22/2.2.00/09.01512	CZ.3.22/2.2.00/08.00056	PL.3.22/1.1.00/08.00654	PL.3.22/1.1.00/09.00020	CZ.3.22/2.2.00/09.01564
Efekt transgraniczny	6,2	3,4	6	2	4	4,47	6,26	2,8
Sumaryczny efekt transgraniczny	4,38							

Punktowa ocena wpływu transgranicznego projektów (czeska strona projektów)

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Budowa parku w Jeseniku	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont Willi Flemicha	Modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004	CZ.3.22/2.2.00/08.00037	PL.3.22/1.1.00/08.00063	PL.3.22/2.2.00/09.01512	CZ.3.22/2.2.00/08.00056	PL.3.22/1.1.00/08.00654	PL.3.22/1.1.00/09.00020	CZ.3.22/2.2.00/09.01564
Efekt transgraniczny	5,8	4,8	6,8	3,2	6,8	4,47	3,86	3,8
Sumaryczny efekt transgraniczny	4,93							

Całkowita ocena oddziaływania transgranicznego projektów

Lokalizacja projektu	Kałków -Velke Kunetice		Głuchołazy, Jeseník		Prudnik - Rylovka		Głubczyce, Krnov		Mieroszów		Szklarska Poręba - Harrachov		Cieszyn		Zabełków, Krzyżanowice, Bohumin	
Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseníku		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i Willi Flemicha w Krnowie		Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512		CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Lokalizacja badań ankietowych	Kałków, Zwanowice	Vidnava, Velke Kunetice	Głuchoła -zy	Jeseník	Prudnik, Krzyżko-wice	Rylovka Osloblaha Hlinka	Głubczy-ce	Krnov	Mieroszów	Mezimesti	Szklarska Poręba	Harrachov	Cieszyn	Czeski Cieszyn	Zabełków, Krzyżanowice	Bohumin
Efekt transgraniczny	6,2	5,8	3,4	4,8	6	6,8	2	3,2	4	6,8	4,47	4,47	6,26	3,86	2,8	3,8
Sumaryczny efekt transgraniczny	6		4,1		6,4		2,6		5,4		4,47		5,06		3,3	
Ocena całościowa	4,67															

Efekt promocyjny – znajomość nazwy programu i źródeł finansowania

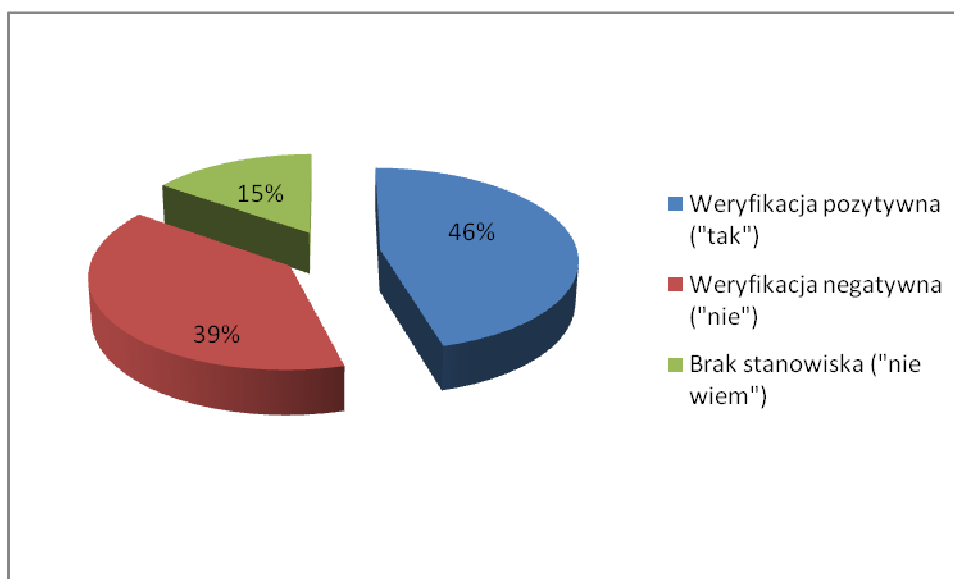
Rozpoznawalność nazwy programu

Pierwszą składową weryfikacji efektu promocyjnego realizacji programów transgranicznych było pytanie o rozpoznawalność nazwy *Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska– Rzeczpospolita Polska 2007-2013*. 46% (680) ankietowanych potwierdziło wcześniejszy kontakt z wyżej wymienioną nazwą, 39% (583) stwierdziło, że nigdy nie zetknęło się z tą nazwą, a 15% (223) nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi. Największy odsetek rozpoznawalności nazwy odnotowano w przypadku budowy kompleksu sportowego w Mieroszowie – 59%, budowy przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabelkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie 49%, remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach – 49%, odbudowy parku w Głuchołazach – 49%. Najmniejszy odsetek rozpoznawalności nazwy odnotowano w przypadku przywrócenia ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov – 27,5%. Poza projektami skrajnymi, rozpoznawalność nazwy mieści się pomiędzy 49% a 44%.

Zestawienie zbiorcze: Rozpoznawalność nazwy programu

Rozpoznawalność nazwy programu	Liczba	Wartość procentowa
Weryfikacja pozytywna („tak”)	680	46%
Weryfikacja negatywna („nie”)	583	39%
Brak stanowiska („nie wiem”)	223	15%
Suma	1486	100%

Rys. 14 Rozpoznawalność nazwy programu

Rozpoznawalność nazwy Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Rozpoznawalność nazwy: <i>POWT Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013</i>	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Weryfikacja pozytywna („tak”)	107	59%	50	27,5%	82	44,5%	65	49%
Weryfikacja negatywna („nie”)	57	31%	108	59%	69	37,5%	46	34,5%
Brak stanowiska („nie wiem”)	18	10%	25	13,5%	33	18%	22	16,5%

Rozpoznawalność nazwy Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Rozpoznawalność nazwy: <i>POWT Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013</i>	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Weryfikacja pozytywna („tak”)	88	44%	87	49%	107	45%	94	49%
Weryfikacja negatywna („nie”)	77	39%	64	36%	94	40%	68	35%
Brak stanowiska („nie wiem”)	33	17%	26	15%	35	15%	31	16%

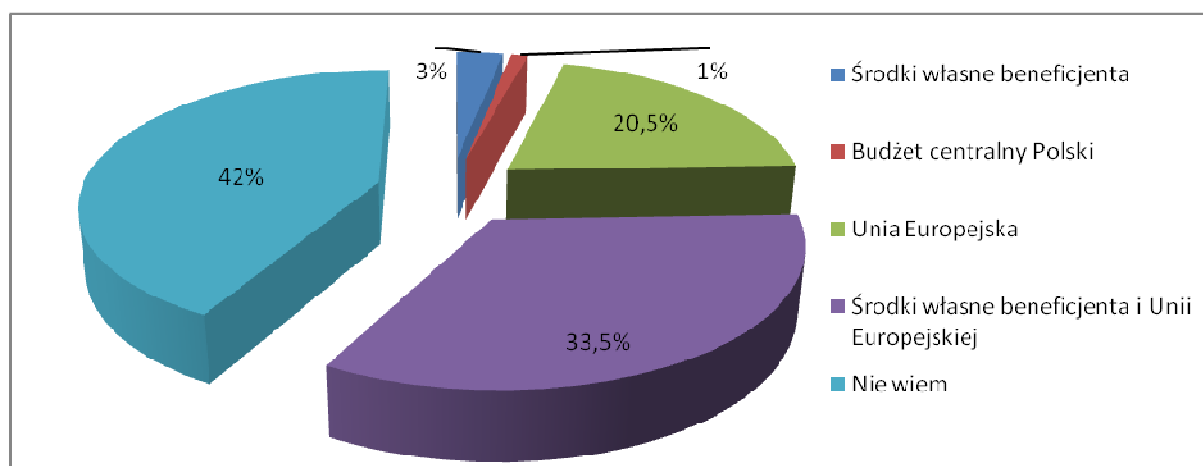
Źródła finansowania inwestycji

Respondenci wskazywali także na źródła finansowania inwestycji (1486 osób), wybierając jedną z pięciu kategorii: (1) środki własne beneficjenta, (2) budżet centralny Polski, (3) Unia Europejska, (4) środki własne beneficjenta i Unii Europejskiej, (5) nie wiem. Rozkład odpowiedzi w przypadku poszczególnych projektów prezentują zestawienia tabelaryczne, a także dane zamieszczone w załącznikach do niniejszego raportu. W perspektywie sumarycznego zestawienia całości danych, największy odsetek ankietowanych – 42% (625) wiąże się z kategorią „nie wiem”. 33,5% (498) ankietowanych wskazało na odpowiedź prawidłową – współfinansowanie inwestycji ze środków własnych beneficjenta i Unii Europejskiej, 20,5% (302) wskazało na Unię Europejską jako na źródło finansowania inwestycji, 3% (45) na środki własne beneficjenta, a 1% (16) na budżet centralny Polski. Projekty z największym odsetkiem odpowiedzi prawidłowych to: budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie (48,5%) i wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna (44%). Najmniejsza liczba prawidłowych odpowiedzi miała miejsce w przypadku przywrócenia ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (21,5%) oraz rekonstrukcji drogi na odcinku Zwanowice-Kałków (22%).

Zestawienie zbiorcze: Źródła finansowania inwestycji

Źródła finansowania	Liczba	Wartość procentowa
Środki własne beneficjenta	45	3%
Budżet centralny Polski	16	1%
Unia Europejska	302	20,5%
Środki własne beneficjenta i Unii Europejskiej	498	33,5%
Nie wiem	625	42%
Suma	1486	100%

Rys. 15. Źródła finansowania inwestycji

Źródła finansowania inwestycji – dane liczbowe i procentowe

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Źródła finansowania	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa	Wartość liczbowa	Wartość procentowa
Środki własne beneficjenta	6	3%	5	2,7%	0	0%	2	1,5%
Budżet centralny Polski	1	0,5%	5	2,7%	0	0%	2	1,5%
Unia Europejska	48	26,5%	35	19,1%	11	6%	16	12%
Środki własne beneficjenta i Unii Europejskiej	88	48,5%	40	21,9%	81	44%	46	34,5%
Nie wiem	39	21,5%	98	53,6%	92	50%	67	50,5%

Źródła finansowania inwestycji – dane liczbowe i procentowe

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512	
Źródła finansowania	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową	Wartość liczbową	Wartość procentową
Środki własne beneficjenta	7	3,5%	9	5%	9	4%	7	4%
Budżet centralny Polski	3	1,5%	3	1,5%	0	0%	2	1%
Unia Europejska	67	34%	36	20,5%	56	24%	33	17%
Środki własne beneficjenta i Unii Europejskiej	44	22%	60	34%	86	36%	53	27%
Nie wiem	77	39%	69	39%	85	36%	98	51%

Punktowe określenie skali realizacji efektu promocyjnego

Charakter inwestycji	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Odbudowa parku w Głuchołazach	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach
Efekt promocyjny	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa	Wartość punktowa
Efekt promocyjny	4,4	2,2	3,6	3,4	2,8	3,4	3,6	2,6
Sumaryczna wartość efektu promocyjnego	3,25							

Analiza punktowa

Po przełożeniu wartości procentowych na wartości punktowe, średnia wartość efektu promocyjnego wynosi 3,25. Na poziomie dobrym efekt promocyjny realizuje tylko jeden projekt – budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie (4,4), reszta na poziomie przeciętnym, przy czym najmniejsza wartość efektu promocyjnego (2,2) ma miejsce w przypadku przywrócenia ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov. Średnia ocena efektu promocyjnego jest najniższa spośród wszystkich efektów, jest ona o 2,28 pkt. niższa od efektu najwyżej ocenianego – jakości wykonania inwestycji (5,53).

Ocena zbiorcza

Zestawienie poszczególnych kategorii służących do rekonstrukcji społecznej oceny projektów transgranicznych uwidacznia poniższa tabela. Efektami najwyżej ocenianymi (na poziomie dobrym) są jakość inwestycji (5,53), oddziaływanie projektów na grupy docelowe (5,1), oddziaływanie inwestycji na sektor przedsiębiorczości (4,99), zasadność inwestycji (4,84), funkcjonalność społeczna (4,55), efekt transgraniczny (4,34). Najniżej (na poziomie przeciętnym) oceniana jest optymalizacja wykorzystania zasobów (3,5) oraz efekt promocyjny (3,25). Średnia ocena wyżej wymienionych efektów wynosi 4,52, a rozbieżność pomiędzy efektem najlepiej ocenianym (jakość inwestycji – 5,53) a efektem najniżej ocenianym (efekt promocyjny – 3,25) wynosi 2,28 pkt. w skali ośmiopunktowej.

Kategoria	Ocena punktowa
Jakość inwestycji	5,53
Zasadność inwestycji	4,84
Optymalizacja wykorzystania zasobów	3,5
Funkcjonalność społeczna	4,55
Beneficjenci	5,1
Oddziaływanie inwestycji na sektor przedsiębiorczości	4,99
Wpływ transgraniczny	4,34
Efekt promocyjny	3,25
Ocena średnia	4,50
Całościowa rezerwa racjonalizacyjna	1,5

Realizacja celów – porównanie ocen całościowych projektów

W sprawozdaniach dotyczących poszczególnych projektów dokonano oceny efektów realizowanych w ramach każdego z projektów (zob. załączniki). Poniżej przedstawiono zestawienie oceny efektów realizacji poszczególnych inwestycji z uwzględnieniem podziału na stronę polską i stronę czeską w ramach jednego projektu, następnie zestawiono ze sobą całościowe oceny poszczególnych projektów.

Średnia ocena inwestycji realizowanych po stronie polskiej wynosi 4,63, a po stronie czeskiej 4,98. Najwyżej oceniane są efekty oddziaływania budowy kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti (5,73) a najniżej efekty remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach (4,0). Największe dysproporcje (przekraczające jeden punkt) pomiędzy ocenami inwestycji, a zatem pomiędzy skalą realizacji poszczególnych celów, zachodzą w ramach projektów: budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti (odpowiednio: 4,19 i 5,73), wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (odpowiednio: 5,50 i 4,39), budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie (odpowiednio: 4,21 i 5,72). W przypadku pozostałych projektów różnice pomiędzy oceną efektów generowanych przez poszczególne inwestycje są zbliżone i rozbieżności oscylują wokół 0,5 punktu (zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów – Mikulowice – 5,64 i 5,54; odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseniku – 4,68 i 4,47; remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka – 4,76 i 5,0; remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach – 4,0 i 4,59).

Podsumowując: w rezultacie porównania zadań realizowanych przez partnerów projektów, otrzymano następujące rezultaty - trzy składowe projektów zostały wyżej ocenione przez ankietowanych w Polsce, a pięć składowych przez ankietowanych w Czechach. Całościowa ocena wszystkich projektów w aspekcie realizacji celów deklarowanych we wnioskach projektowych wynosi 4,82 (ocena dobra). Poszczególne projekty, mimo znacznego zróżnicowania ocen poszczególnych efektów, odpowiadają w wymiarze całościowym kryteriom formułowanym w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013* oraz kryteriom formułowanym przez Najwyższą Izbę Kontroli (oceny całościowe mieszczą się w przedziale od 4,3 do 5,59).

Całkowita ocena projektów

Lokalizacja projektu	Kałków - Velke Kunetice		Głuchołaz, Jeseník		Prudnik - Rylovka		Głubczyce, Krnov		Mieroszów, Mezimesti		Szkłarska Poręba - Harrachov		Cieszyn, Czeski Cieszyn		Zabełków, Krzyżanowice, Bohumin	
Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice		Odbudowa parku w Głuchołazach i budowa parku w Jeseníku		Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka		Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i modernizacja Willi Flemicha w Krnovie		Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie i modernizacja kompleksu zdrowia i sportu w Mezimesti		Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szkłarska Poręba - Harrachov		Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna		Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie	
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004		CZ.3.22/2.2.00/08.00037		PL.3.22/1.1.00/08.00063		PL.3.22/2.2.00/09.01512		CZ.3.22/2.2.00/08.00056		PL.3.22/1.1.00/08.00654		PL.3.22/1.1.00/09.00020		CZ.3.22/2.2.00/09.01564	
Lokalizacja badań ankietowych	Kałków, Zwanowice	Vidnava, Velke Kunetice	Głuchoła-zy	Jeseník	Prudnik, Krzyżko-wice	Rylovka Osloblahá Hlinka	Głubczy-ce	Krnov	Mieroszów	Mezimesti	Szkłarska Poręba	Harrachov	Cieszyn	Czeski Cieszyn	Zabełków, Krzyżanowice	Bohumin
Ocena inwestycji	5,64	5,54	4,68	4,47	4,76	5,00	4,0	4,59	4,19	5,73	4,16	4,51	5,50	4,39	4,21	5,72
Łączna ocena projektów	5,59		4,56		4,88		4,3		4,96		4,34		4,95		4,97	
Ocena całościowa	4,82															

3. Analiza systemowa – identyfikacja deficytu racjonalności i rezerwy racjonalizacyjnej. Ustalenie stopnia oraz uwarunkowań rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym a stanem oczekiwanym przez ankietowanych

Aspekt typologiczny

Przesłanki analizy systemowej (wyróżnienie subsystemów oraz powiązanie efektów projektów z subsystemami) oraz zestawienie wartości punktowych związanych z realizacją efektów (zob. zestawienie zbiorcze – analiza systemowa), pozwalają na wyróżnienie następujących typów kontaminacji subsystemów ze względu na rozkład deficytu racjonalności/rezerwy racjonalizacyjnej (na podstawie zestawienia wartości punktowych str. 105):

Typ 1 (budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie):

- problematyczna identyfikacja inwestycji (przypisanie zasadności warunkowej charakteru bezwarunkowego) – deficyt racjonalności (2,4),
- stosunkowo niska jakość wykonania – rezerwa racjonalizacyjna (1,6),
- naruszenie norm prawnych, ekonomicznych podczas wykonywania inwestycji, skutkujące obniżeniem jakości – brak optymalnego wykorzystania zasobów – deficyt racjonalności (3,6),
- słaby poziom pozytywnego oddziaływania na sektor przedsiębiorczości – deficyt racjonalności (2,4),
- ograniczona funkcjonalność społeczna – rezerwa racjonalizacyjna (1,4),
- wyraźna kontaminacja interesów sfery administracyjnej i wykonawców.

Wniosek: poziomy nieracjonalności kontaminują się w sposób linearny, multiplikując tym samym deficyt racjonalności i generując nakładanie na siebie rozwiązań odbiegających od optymalnych. Nieracjonalność sfery politycznej (nieracjonalność doboru inwestycji) multiplikowana jest poprzez nieracjonalność na poziomie gospodarczym, aksjologiczno-prawnym, proceduralnym oraz organizacyjno-funkcyjnym (administracja).

Typ 2 (przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov):

- trafna identyfikacja inwestycji – nieznaczna rezerwa racjonalizacyjna (0,5),
- przeciętna jakość wykonania – deficyt racjonalności (2,3),
- przeciętna funkcjonalność społeczna – deficyt racjonalności (2,4),
- stosunkowo wysoki poziom poszanowania reguł związanych z rzetelnością i uczciwością – rezerwa racjonalizacyjna (1,2).

Wniosek: rezerwa racjonalizacyjna jest wynikiem oddziaływania dwóch subsystemów – administracyjnego i gospodarczego, tj. niezdolności do zagwarantowania wysokiej jakości na poziomie proceduralnym oraz na poziomie wykonawczym. Skutkuje to nieadekwatnością kosztów i efektów (inwestycja jest zbyt droga w stosunku do jej jakości), reprodukuje niski poziom realizacji inwestycji wśród wykonawców (brak permanentnej modernizacji zasobów

technicznych, organizacyjnych) oraz niską jakością funkcjonalności społecznej, a także przeciętnym poziomem zwiększenia funkcjonalności społecznej.

Typ 3 (remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach):

- problematyczna identyfikacja (przypisanie zasadności warunkowej charakteru bezwarunkowego) – deficyt racjonalności (2,6),
- wysoka jakość wykonania (0,2),
- stosunkowo wysoki poziom poszanowania reguł związanych z rzetelnością i uczciwością – nieznaczna rezerwa racjonalizacyjna (0,4),
- przeciętny poziom funkcjonalności społecznej – deficyt racjonalności (2,6) ,
- przeciętny poziom oddziaływania inwestycji na sektor przedsiębiorczości (deficyt racjonalności (3),
- wyraźna kontaminacja interesów sfery administracyjnej i wykonawców.

Wniosek: deficyt racjonalności w sferze publicznej (subsystem polityczny – dobór inwestycji) jest skorelowany z deficytem racjonalności w sferze funkcjonalnej (subsystem administracyjny).

Typ 4 (remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka, zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice, wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna):

- trafna identyfikacja inwestycji nieznaczna rezerwa racjonalizacyjna (0,4; 0; 0,27),
- wysoka jakość inwestycji – nieznaczna rezerwa racjonalizacyjna (0; 0; 2),
- widoczne naruszenie norm prawnych, ekonomicznych podczas wykonywania inwestycji – deficyt racjonalności (3,6; 2,8; 2),
- wysoki (bardzo dobry i dobry) wpływ inwestycji na sektor przedsiębiorczości,
- wysoki poziom funkcjonalności społecznej – nieznaczna rezerwa racjonalizacyjna (1; 0,4; 0)

Wniosek: nieracjonalność warunkowana jest poprzez nakładanie się deficytu racjonalności subsystemu aksjologicznego, administracyjno-prawnego i gospodarczego. Skutkiem jest nieadekwatność kosztów względem jakości (choć ta ostatnia jest wysoka) oraz reprodukcja niskiego poziomu organizacyjnego (efektywnego wykorzystania zasobów) na poziomie gospodarczym (wykonawcy), a także na poziomie proceduralnym (administracja).

Typ 5 (odbudowa parku w Głuchołazach):

- identyfikacja inwestycji obciążona warunkowością – rezerwa racjonalizacyjna (1,9),
- wysoka jakość inwestycji,
- dobry poziom oddziaływania na sektor przedsiębiorczości rezerwa racjonalizacyjna (1),
- dobry poziom funkcjonalności społecznej (rezerwa racjonalizacyjna 1,4),

- bardzo niski poziom poszanowania reguł związanych z rzetelnością i uczciwością – deficyt racjonalności (4,4).

Wniosek: nieracjonalność, polegająca na nieadekwatności relacji pomiędzy wysoką jakością inwestycji a towarzyszącemu jej realizacji naruszeniu norm prawnych i etycznych, wynika z nałożenia się nieracjonalności subsystemu politycznego, administracyjnego i gospodarczego.

Typ 6 (budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabelkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie):

- identyfikacja inwestycji obciążona warunkowością – rezerwa racjonalizacyjna (1,9),
- dobra jakość inwestycji – rezerwa racjonalizacyjna (1,2),
- przeciętny poziom funkcjonalności społecznej – deficyt racjonalności (2,8),
- przeciętny poziom oddziaływania na grupy docelowe – deficyt racjonalności (2,4),
- przeciętny (zbliżający się do dobrego) poziom optymalizacji wykorzystania zasobów – deficyt racjonalności (2),

Wniosek: rezerwa racjonalizacyjna w identyfikacji inwestycji (subsystem polityczny) zbiega się z deficytem racjonalności w jej funkcjonowaniu (subsystem administracyjny) oraz z deficytem racjonalności w sferze optymalizacji wykorzystania zasobów (subsystem administracyjny i gospodarczy).

Aspekt systemowy

Do identyfikacji rezerwy racjonalizacyjnej wykorzystano również matrycę, pozwalającą na zestawienie wartości końcowych oraz na określenie wartości rezerwy racjonalizacyjnej w poszczególnych podsystemach. Poszczególnym efektom przyporządkowano wartości punktowe na podstawie wyników przedstawionych w zestawieniu zbiorczym (zob. Tabela: Zestawienie wartości punktowych – analiza systemowa).

Matryca identyfikacji rezerwy racjonalizacyjnej: rezultaty punktowe

Subsystem	Parametry opisowe	Parametry mierzalne	Wartości punktowe
Polityka	Dobro wspólne	Zasadność inwestycji	4,84
		Beneficjenci	5,1
		Funkcjonalność społeczna	4,55
Gospodarka	Efektywność	Jakość inwestycji	5,53
		Uczciwość i rzetelność	3,5
		Beneficjenci	5,1
		Poprawa warunków funkcjonowania	4,99

		przedsiębiorczości	
Administracja	Uniwersalizm proceduralny	Zasadność inwestycji	4,84
		Uczciwość i rzetelność	3,5
		Jakość inwestycji	5,53
		Społeczna funkcjonalność inwestycji	4,55
Aksjologia	Wartości	Uczciwość i rzetelność	3,5
		Zasadność inwestycji	4,84
Społeczeństwo obywatelskie	Podmiotowość	Społeczna funkcjonalność inwestycji	4,55
	Kapitał społeczny		
	Jakość życia	Zasadność inwestycji	4,84
		Beneficjenci	5,1
Komunikacja	Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem społecznym i politycznym	Zasadność inwestycji	4,84
		Beneficjenci	5,1
		Społeczna funkcjonalność inwestycji	4,55
	Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem ekonomicznym i politycznym	Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości	4,99
		Zasadność inwestycji w ocenie osób związanych z sektorem przedsiębiorczości	5,75
	Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem polityczno-administracyjnym	Znajomość źródeł finansowania	3,25
		Znajomość nazwy programu	

	a społeczeństwem		
--	------------------	--	--

Matryca identyfikacji rezerwy racjonalizacyjnej: rezultat końcowy

Subsystem	Parametry opisowe	Parametry mierzalne	Wartość punktowa		Rezerwa racjonalizacyjna
Polityka	Dobro wspólne	Zasadność inwestycji	4,83		1,17
		Beneficjenci			
		Funkcjonalność społeczna			
Gospodarka	Efektywność	Jakość inwestycji	4,78		1,22
		Uczciwość i rzetelność			
		Beneficjenci			
		Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości			
Administracja	Uniwersalizm proceduralny	Zasadność inwestycji	4,61		1,39
		Uczciwość i rzetelność			
		Jakość inwestycji			
		Spółeczna funkcjonalność inwestycji			
Aksjologia	Wartości	Uczciwość i rzetelność	4,17		1,83
		Zasadność inwestycji			
Społeczeństwo obywatelskie	Podmiotowość Kapitał społeczny Jakość życia	Spółeczna funkcjonalność inwestycji	4,83		1,17
		Zasadność inwestycji			
		Beneficjenci			
Komunikacja	Przepływ	Zasadność inwestycji	4,83	4,48	1,52

informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem społecznym i politycznym	Beneficjenci		
	Spółeczna funkcjonalność inwestycji		
Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem ekonomicznym i politycznym	Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorczości	5,37	
	Zasadność inwestycji w ocenie osób związanych z sektorem przedsiębiorczości		
Przepływ informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem polityczno- administracyjnym a społeczeństwem	Znajomość źródeł finansowania	3,25	

Wniosek: każdy z podsystemów funkcjonuje na poziomie dobrym – oceny punktowe mieszczą się w wartościach 4,17 do 4,83. Największy poziom rezerwy racjonalizacyjnej uwidacznia się w zakresie subsystemu aksjologicznego (1,83), komunikacyjnego (1,52; szczególnie w przypadku przepływu informacji, oczekiwań, wartości pomiędzy podsystem polityczno-administracyjnym a społeczeństwem) i administracyjnego (1,39). Niższy poziom rezerwy racjonalizacyjnej odnotowano w przypadku podsystemu gospodarczego (1,22), politycznego (1,17) oraz społeczeństwa obywatelskiego (1,17).

Wnioski generalizujące – strukturalne uwarunkowania nieracjonalności

Wysoka jakość inwestycji związana z realizacją projektów transgranicznych nie zostaje skorelowana z efektywnym wykorzystaniem zasobów (jest zbyt kosztowna), skutecznością działania subsystemu administracyjnego (przygotowanie przesłanek merytorycznych umożliwiających podjęcie trafnej/w pełni uzasadnionej) decyzji, właściwym planowaniem – optymalizacją funkcjonowania inwestycji w kontekście infrastrukturalnym i społecznym, procesu doboru wykonawców, nadzorem nad realizacją inwestycji) oraz z modernizacją organizacyjno-techniczną w sektorze gospodarczym (wysoka jakość wykonania jest pochodną bardzo dużych nakładów zlecniodawcy), właściwą komunikacją pomiędzy subsystemem społeczeństwa obywatelskiego a sferą polityczno-administracyjną, a także z respektowaniem subsystemu aksjologicznego (poszanowaniem norm prawnych i etycznych).

Ograniczona ilość zasobów własnych oraz sposób subsydiowania inwestycji przez UE (struktura osi priorytetowych: na (1) poziomie celowym, jak i na (2) poziomie organizacyjnym – konieczność realizacji przez partnerów po obu stronach granicy) wywołuje rozwój „racjonalności adaptacyjnej”, nastawionej na absorpcję i dystrybucję środków w poszczególnych podsystemach i utrwalenie rezerwy racjonalizacyjnej/deficytów racjonalności:

(1) Subsystem polityczny:

- powiązanie efektywności zarządzania lokalną społecznością z ilością pozyskanych i redystrybuowanych środków unijnych,
- formułowanie wniosków pozwalających wprowadzić na sfinansowanie rzeczywistych potrzeb, ale zarazem *a priori* w niewystarczający sposób skorelowanych z celami POWT 2007-2013,
- uzależnienie pozycji politycznej od redystrybucji środków unijnych do określonych grup społecznych czy wręcz doboru takich inwestycji, aby interes tych grup mógł zostać zrealizowany,
- w niewystarczającej mierze stosowane jest myślenie strategiczne w aspekcie kosztów, jakie ponosi społeczność w trakcie realizacji inwestycji, jak również podczas jej funkcjonowania.

(2) Administracja:

- powiązanie efektywności pracy administracji z ilością pozyskanych i redystrybuowanych środków unijnych,
- brak optymalizacji funkcjonalnej inwestycji,
- brak właściwego nadzoru nad efektywnym wydatkowaniem pozyskanych zasobów (oraz wkładu własnego),
- alienacja działania administracji względem jej podporządkowania dobru wspólnemu (wyrażająca się kontaminacją interesów administracji i wykonawców: wydatkowanie środków, realizacja inwestycji, niski poziom rzetelności, niski poziom funkcjonalności społecznej).

(3) Gospodarka:

- powiązanie wysokiej jakości wykonania z bardzo wysokimi kosztami,
- niewystarczający poziom modernizacji technologicznej i organizacyjnej wśród wykonawców,
- powielanie strategii maksymalizacji zysku przy braku optymalizacji kosztów w przypadku inwestycji, które nie są związane z dofinansowaniem ze środków UE – przenoszenie kosztów braku racjonalizacji pracy (w znaczeniu M. Webera) na zleceniodawców (społeczność lokalną).

(4) Subsystem aksjologiczny:

- naruszanie norm prawnych i etycznych – społeczne usankcjonowanie praktyki, w której uczciwość i rzetelność nie stanowią korelatu działalności gospodarczej,
- preferowanie działań o charakterze instrumentalnym/manipulacyjnym (podporządkowanie dobra wspólnego interesom partykularnym – tzw. „amoralny familiaryzm” lub też realizacja dobra wspólnego przy naruszeniu fundamentalnych wartości, np. prawdomówności),
- afirmacja fikcyjnych deklaracji – uchylenie powszechnego obowiązywania zasady prawdomówności (szczerości) i uczciwości w sferze publicznej na rzecz reguły konsekwencjonalistycznej (ocena zastosowanych środków uzależniona jest od efektywności/braku efektywności w realizacji celu).

(5) Społeczeństwo obywatelskie:

- zmniejszenie poziomu zaufania do władz samorządowych i administracji publicznej,
- ograniczenie podmiotowości i reprodukcja postaw o charakterze klientystycznym/roszczeniowym (naruszanie zasady pomocniczości),
- narastanie dysproporcji pomiędzy prymarnymi potrzebami społeczności lokalnych a potrzebami (częstokroć usytuowanymi niżej w hierarchii dobra wspólnego) zaspakajnymi przez inwestycje subsydiowane przez Unię Europejską,
- niewystarczający potencjał rozwojowy (modernizacyjny) generowany przez inwestycje subsydiowane przez Unię Europejską,
- ograniczony poziom przełożenia „kapitału społecznego” na poziom instytucjonalny i organizacyjny. W aspekcie „kapitału społecznego” ankietowanych w Polsce charakteryzują: (1) zainteresowanie dobrem wspólnym (interese publicznym)/ wyższy niż w Czechach poziom podmiotowości obywatelskiej, (2) wysokie oczekiwania co do trafności doboru i jakości projektów finansowanych ze środków publicznych, (3) większe niż w Czechach oczekiwania co do przydatności inwestycji (pełnego społecznego oddziaływania inwestycji – społecznej funkcjonalności obiektów).

(6) Proces komunikacji:

- ograniczony poziom wykorzystania „kapitału społecznego” w procesie doboru inwestycji, jej planowania i optymalizacji funkcjonalnej,
- nieefektywność przepływu informacji pomiędzy podsystemem polityczno-administracyjnym a społeczeństwem.

Zestawienie wartości punktowych: analiza systemowa

Charakter inwestycji	Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów - Mikulowice	Odbudowa parku w Głuchołazach	Remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka	Remont budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach	Budowa kompleksu sportowego w Mieroszowie	Przywrócenie ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba - Harrachov	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna	Budowa przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie
Numer projektu	CZ.3.22/1.1.00/08.00004	CZ.3.22/2.2.00/08.00037	PL.3.22/1.1.00/08.00063	PL.3.22/2.2.00/09.01512	CZ.3.22/2.2.00/08.00056	PL.3.22/1.1.00/08.00654	PL.3.22/1.1.00/09.00020	CZ.3.22/2.2.00/09.01564
Zasadność inwestycji	6,3	4,1	5,6	3,46	3,6	5,5	5,73	4,1
Jakość inwestycji	7	6,4	6,4	5,8	4,4	3,6	5,8	4,8
Funkcjonalność społeczna	5,6	4,6	5	3,4	4,4	3,6	6,6	3,2
Rzetelność i uczciwość	3,2	1,6	2,4	5,6	2,4	4,8	4	4
Oddziaływanie na sektor przedsiębiorczości	6,02	5,05	6,06	3,05	3,66	5,57	6,13	4,38
Efekt promocyjny	2,8	3,4	3,6	2,6	4,4	2,2	3,6	3,4
Efekt transgraniczny	6,2	3,4	6	2	4	4,47	6,26	2,8
Grupy docelowe	6,8	6,8	6,4	2	5,6	3,6	6,4	3,6
Urzednicy/wykonawcy	7%; 8%	5,9%; 7,7%	11%; 11%	17,2%; 17,2%	19%; 12%	8,5%; 8,5%	12%; 12%	19%; 22%

4. Wnioski końcowe

1. Ocena całościowa oddziaływania projektów transgranicznych

Oddziaływanie projektów realizowanych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013* zostało pozytywnie ocenione przez większość ankietowanych, zarówno w aspekcie celów deklarowanych we wnioskach (4,63), jak i w aspekcie korelacji następujących parametrów: zasadność inwestycji, jakość inwestycji, optymalizacja wykorzystania zasobów, funkcjonalność społeczna, oddziaływanie inwestycji na sektor przedsiębiorczości, beneficjenci, efekt transgraniczny, efekt promocyjny (4,50). W ocenie ankietowanych projekty spełniają zarówno kryteria formułowane w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, konkretyzowane w ramach osi priorytetowej 2 jako rozwijanie potencjału gospodarczego pogranicza i rozwijanie jego konkurencyjności (rozszerzanie oferty turystycznej obszaru pogranicza polsko-czeskiego oraz zwiększanie konkurencyjności przedsiębiorstw działających na pograniczu polsko-czeskim), a także w ramach osi priorytetowej 1 jako wzmacnianie transgranicznych powiązań komunikacyjnych (poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i stanu obsługi transportowej w obszarze pogranicza polsko-czeskiego), jak i kryteria wyznaczone przez Najwyższą Izbę Kontroli (dobro publiczne). Ankietowani dostrzegają pozytywny wpływ inwestycji na poprawę jakości infrastruktury komunikacyjnej i turystycznej, poprawę dostępności komunikacyjnej, poprawę atrakcyjności turystycznej, poprawę warunków funkcjonowania przedsiębiorczości oraz na poprawę jakości życia mieszkańców, a także na ożywienie kontaktów pomiędzy mieszkańcami regionu pogranicza.

Ocena całościowa wskazuje również na różnicę pomiędzy faktycznym poziomem realizacji celów/parametrów (faktycznym poziomem oddziaływania) a poziomem oczekiwanym przez ankietowanych. Dotyczy to także oceny poszczególnych efektów, przy czym w przypadku części z nich różnica ta jest znacząca (najwyżej oceniana jest jakość wykonania zadań – 5,53; najniżej oceniany jest efekt promocyjny – 3,25 oraz uczciwość i rzetelność w realizacji inwestycji – 3,5). Optymalizacja wykorzystania środków wymaga zintegrowanej aktywizacji potencjału racjonalizacyjnego zawartego w poszczególnych podsystemach, związanych z identyfikacją, planowaniem, realizacją i funkcjonowaniem inwestycji.

2. Jakość wykonania projektów transgranicznych a optymalizacja wykorzystania zasobów

Ankietowani dostrzegają wysoką jakość wykonania projektów transgranicznych (średnia ocena 5,53). Wyżej oceniona została jakość wykonania modernizowanych obiektów/ciągów komunikacyjnych, niżej (6,4 pkt.; 60% ankietowanych przypisało im maksymalną jakość wykonania), niżej oceniono jakość nowopowstałych obiektów/ciągów komunikacyjnych (4,6 pkt.; 32,5% ankietowanych przypisało im maksymalną jakość wykonania). Respondenci dostrzegają także znaczne różnice w jakości pomiędzy poszczególnymi obiektami/ciągami komunikacyjnymi: 3,4 pkt. wynosi różnica pomiędzy oceną jakości wykonania rekonstrukcji drogi na odcinku Zwanowice-Kałków (7), a przywróceniem ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov(3,6), jak również pomiędzy poszczególnymi inwestycjami w ramach jednego projektu (o 2,2 pkt. różni się ocena zadań w ramach wzmocnienia dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna).

Wysoka jakość wykonania (5,53; najwyżej oceniany efekt realizacji projektów transgranicznych) jest silnie skorelowana z niskim poziomem respektowania norm prawnych, etycznych i ekonomicznych w procesie realizacji inwestycji – 31% ankietowanych, zajmujących jednoznaczne stanowisko w tej kwestii, wskazuje na nieprawidłowości w trakcie realizacji inwestycji (11,5% ogółu ankietowanych;

ocena punktowa 3,5). Różnica w wartości punktowej wynosi tutaj 2,03 punktu. W konsekwencji obiekty, których jakość wykonania oceniana jest bardzo dobrze i dobrze: odbudowa parku w Głuchołazach – 6,4, remont i udrożnienie drogi Prudnik-Rylovka – 5,8, otrzymały też najniższe oceny pod względem optymalizacji wykorzystania zasobów (odpowiednio: 1,6 oraz 2,4). Tylko w dwóch przypadkach ankietowani ocenili dobrze wykorzystanie zasobów, w pięciu przypadkach na poziomie przeciętnym, a w jednym na poziomie niskim. Wśród rodzajów nieprawidłowości wskazywanych przez ankietowanych (192 wskazania) dominują: nierzetelność wykonania (35%) i marnotrawstwo środków rzeczowych lub finansowych (26%). Konkludując: ankietowani uważają, że inwestycje mogły być zrealizowane w bardziej optymalny sposób, gdyby wysoka jakość wykonania została osiągnięta mniejszym nakładem kosztów (pod warunkiem wyeliminowania nierzetelności wykonania i marnotrawstwa środków rzeczowych/finansowych).

3. Wpływ dualizmu osi priorytetowych na ocenę zasadności realizacji projektów i zwiększenie funkcjonalności społecznej

Charakter osi priorytetowych odzwierciedla się w dualizmie w ocenie zasadności inwestycji: inwestycje związane z osią priorytetową 1.1 (Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej, ochrona środowiska, profilaktyka zagrożeń) postrzegane są przez większość ankietowanych (od 66% do 52%) jako (bezwzględnie) zasadne, gdy tymczasem w przypadku inwestycji związanych z osią priorytetową 2.2 (Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki) na bezwarunkową zasadność inwestycji wskazuje od ¼ do ⅓ ankietowanych (wskaźniki procentowe mieszczą się pomiędzy 24,5% a 35,5%). W aspekcie sumarycznym na całkowitą zasadność inwestycji realizowanych w ramach *POWT 2007-2013* wskazuje 44,5% respondentów, a na zasadność warunkową 25% (łącznie 69,5% ankietowanych). W przypadku projektów transgranicznych, które nie zostały uznane przez większość ankietowanych za inwestycje najważniejsze i kluczowe dla realizacji dobra wspólnego, niska ocena zasadności wynika z dominującego wśród ankietowanych oczekiwania realizacji inwestycji przekładających się bezpośrednio (w sposób czytelny) na dobro publiczne/interes całej społeczności. Inwestycje zostały trafnie zidentyfikowane, choć zarazem ankietowani wskazują na zróżnicowanie ich powiązania z dobrem publicznym.

Obiekty/ ciągi komunikacyjne zintegrowały się z potrzebami lokalnych społeczności: całkowity wzrost społecznej funkcjonalności wynosi 61%. Modernizacja obiektów/ciągów komunikacyjnych spowodowała zwiększenie społecznej funkcjonalności o 52%, a nowo powstałym obiektom/ciągom komunikacyjnym towarzyszy zwiększenie społecznej funkcjonalności na poziomie 72%. Zarazem ankietowani wskazują na dwie sfery, których optymalizacja służyłaby zwiększeniu funkcjonalności społecznej: 1) dobór i planowanie inwestycji oraz 2) zarządzanie obiektem.

Niższy poziom zasadności przekłada się w przypadku remontu budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach i budowy przystani kajakowych i pomostów na Olzie i Odrze w Zabełkowie, Krzyżanowicach i Bohuminie na przeciętny poziom zwiększenia funkcjonalności społecznej (interakcji funkcjonalnej ankietowanych z ocenianym obiektem) – w wartościach punktowych ocena funkcjonalności społecznej obu projektów wynosi odpowiednio 3,4 i 3,2. Z kolei w przypadku odbudowy parku w Głuchołazach i budowy kompleksu sportowego w Mieroszowie funkcjonalność społeczna sytuuje się na poziomie dobrym (odpowiednio: 4,6 i 4,4). Spośród inwestycji związanych z infrastrukturą komunikacyjną najniższy poziom zwiększenia funkcjonalności społecznej odnotowano w przypadku przywrócenia ruchu kolejowego na trasie Szklarska Poręba – Harrachov (3,6). W przypadku projektów drogowych wzrost funkcjonalności społecznej wynosi 5,72.

4. Oddziaływanie projektów transgranicznych na jakość życia

Oceniane inwestycje wpływają pozytywnie na jakość życia grup docelowych (głównymi beneficjentami są mieszkańcy – 35,5%, turyści – 25,5% oraz sektor przedsiębiorczości – 14%; łącznie 75%). Odsetek wskazań związanych z deklarowanymi we wnioskach beneficjentami wynosi 69,5%. Największy wpływ na poprawę jakości życia mają projekty związane z osią priorytetową 1 (poprawa dostępności komunikacyjnej). Projekty o niższej ocenie zasadności (np. budowa parku w Głuchołazach czy remont Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach) zintegrowały się na poziomie funkcjonalnym z potrzebami mieszkańców (grup docelowych) z zakresu turystyki, rekreacji czy też szeroko rozumianej kultury. Wcześniej odnotowany dualizm osi priorytetowych można w tym świetle ująć jako **realne** i **komplementarne** oddziaływanie projektów transgranicznych, choć zróżnicowane co do skali pozytywnego wpływu na życie mieszkańców rejonu pogranicza. Różnica ta tkwi immanentnie w strukturze osi priorytetowych, a w świetle oczekiwań ankietowanych, wskazujących na rezerwy inwestycyjne w obszarze infrastruktury komunikacyjnej i gospodarczej, jawi się jako aspekt ograniczający pozytywne oddziaływanie projektów, mających na celu poprawę warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki (ocena oddziaływania tych projektów stanowi „pochodną” korelacji realnego obrazu ich oddziaływania oraz oczekiwań/potrzeb ankietowanych).

5. Wpływ projektów transgranicznych na potencjał rozwojowy i gospodarczy społeczności lokalnych

Dualizm osi priorytetowych przekłada się na ocenę wpływu inwestycji na potencjał rozwojowy lokalnych społeczności. Oczekiwania ankietowanych skupiają się przede wszystkim na inwestycjach w sposób maksymalny zwiększających ów potencjał. Niewystarczająca ilość tego rodzaju inwestycji (podnoszących poziom życia) w stosunku do oczekiwań ankietowanych, ogranicza poziom funkcjonalności społecznej inwestycji realizowanych w ramach osi priorytetowej 2.2, a tym samym wpływa na ich niższą ocenę. Konsekwentnie: z opinii respondentów wynika, że inwestycje z zakresu turystyki, rekreacji oraz kultury powinny być odpowiednio skorelowane z inwestycjami w infrastrukturę drogową i gospodarczą.

Ankietowani, także związani z sektorem przedsiębiorczości, dostrzegają korzystny wpływ inwestycji realizowanych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013* na przedsiębiorczość (branżę turystyczną). Najkorzystniej na poprawę warunków przedsiębiorczości wpływają projekty związane z osią priorytetową 1.1 (5,95), a także projekty o charakterze turystycznym (4,72). Osoby związane z sektorem przedsiębiorczości (przedsiębiorcy/rolnicy i pracownicy przedsiębiorstw) wyraźniej dostrzegają związek pomiędzy realizacją projektów transgranicznych, a ich korzystnym oddziaływaniem na całą społeczność (5,2). Zarazem analiza systemowa pokazuje, że realizacji ocenianych projektów nie towarzyszą procesy modernizacyjne w sferze funkcjonowania gospodarki, co więcej praktyka przygotowywania wniosków, a następnie realizacja inwestycji są często powiązane z „racjonalnością” adaptacyjno-instrumentalną, przyzwoleniem dla naruszania norm etycznych i prawnych (zob. wyżej).

6. Promocja projektów transgranicznych

Wysokiej ocenie jakości wykonania projektów transgranicznych towarzyszy przeciętny poziom wiedzy w zakresie źródeł finansowania inwestycji (rozpiętość w skali punktowej wynosi tutaj 2,28 pkt.). 34% ankietowanych udzieliło w tej kwestii prawidłowej odpowiedzi, 20% wskazało wyłącznie na fundusze unijne, a 42% uznało, że nie posiada wystarczającej wiedzy, aby wskazać określone źródło finansowania inwestycji. Na lepszym poziomie (choć w tym samym przedziale)

sytuuje się rozpoznawalność nazwy *Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska– Rzeczpospolita Polska 2007-2013* (46%).

Czynnikiem w znacznym stopniu ograniczającym adekwatną wiedzę na temat inwestycji współfinansowanych przez Unię Europejską jest sposób ich medialnej prezentacji, w którym w niewielkiej tylko mierze akcentuje się konieczność współfinansowania ze środków społeczności lokalnej, natomiast podkreśla się przede wszystkim ilość pozyskanych środków. Prowadzi to do stereotypizacji (uproszczenie i aprioryczne nadanie sensu) percepcji przekazu. Stosunkowo niski poziom wiedzy na temat źródeł finansowania inwestycji jest skorelowany także z ograniczonym poziomem zainteresowania dobrem wspólnym (25% nie zajmuje jednoznacznego stanowiska w kwestii zasadności inwestycji) oraz sposobem promocji projektów (w świetle badań najbardziej widocznym kanałem promocyjnym okazują się tablice informacyjne).

7. Aspekt transgraniczny

Większość ankietowanych pozytywnie ocenia efekty realizacji projektów transgranicznych. Średnia ocena wszystkich projektów wynosi 4,82, a składowe poszczególnych projektów (oprócz remontu Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach) zostały ocenione na poziomie dobrym. Inwestycje realizowane po stronie czeskiej w większym zakresie spełniają cele założone we wnioskach projektowych (średnia ocena składowych projektów wynosi po stronie czeskiej 4,98, a po stronie polskiej 4,63). W Polsce obiekty charakteryzują się wyższą jakością wykonania (5,53 do 5,22), a z kolei w Czechach odnotowano wyższy poziom respektowania norm prawnych i etycznych (5,7 do 3,5). Różnica w ocenie jakości wynosi 0,31 pkt., gdy tymczasem różnica w ocenie optymalizacji wykorzystania zasobów 2,2 pkt. Oznacza to, że nieco wyższa jakość wykonania związana jest w Polsce z dużo większymi nakładami (nie jest pochodną racjonalizacji procesu planowania i wykonania inwestycji) w stosunku do porównywalnej jakości w Czechach. Ankietowani w Polsce dostrzegają z kolei ściślejszy związek pomiędzy realizacją projektów transgranicznych, a ich adekwatnością względem potrzeb/interesów społeczności lokalnych, zarówno w kategoriach zasadności całkowitej (69,5% do 62,5%), jak i bezwarunkowej (44,5% do 36,5%). Całkowity poziom zasadności realizacji projektów wynosi 66%, a zasadności bezwarunkowej 40,5%. Ankietowani dobrze oceniają wpływ transgraniczny projektów realizowanych w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska–Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, zauważając ich pozytywne oddziaływanie na ożywienie kontaktów społecznych, gospodarczych i turystycznych pomiędzy mieszkańcami rejonu pogranicza. Średnia ocena wpływu transgranicznego wszystkich projektów wynosi 4,67 pkt., przy czym składowe projektów realizowane przez czeskich partnerów charakteryzują się wyższym poziomem oddziaływania transgranicznego (4,93 do 4,38).

5. Rekomendacje

Wyniki badań wskazują na możliwe obszary optymalizacji realizacji kolejnych projektów (poniższe zestawienie syntetyzuje zalecenia zawarte w sprawozdaniach z oddziaływania poszczególnych projektów):

- Zaleca się opracowanie spójnych i zrównoważonych strategii (uwzględniających interesy wszystkich grup docelowych, hierarchizujących kluczowe inwestycje) doboru i realizacji inwestycji subsydiowanych ze środków Unii Europejskiej, co umożliwi optymalizację wykorzystania zasobów oraz optymalizację efektów społecznych, ekonomicznych i kulturowych.
- W przypadku realizacji projektów transgranicznych, zaleca się poszukiwanie inwestycji o zrównoważonym zakresie oddziaływania na obie strony projektu lub/i podejmowanie działań prowadzących do maksymalizacji założonych efektów.
- Zaleca się zwiększenie zakresu partycypacji liderów społeczności lokalnej (grup docelowych) w kształtowaniu decyzji inwestycyjnych (pozwoli to uniknąć nieadekwatności funkcjonalnej, a także zwiększy aktywność społeczną i obywatelską w społecznościach lokalnych).
- Niezbędne jest bardziej szczegółowe rozpoznanie i uwzględnienie potrzeb (nawyków) mieszkańców terenów, znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji (konsultacje, projektowanie).
- Należy zaktywizować i wykorzystać potencjał racjonalizacyjny poszczególnych subsystemów (administracji, gospodarki, społeczeństwa obywatelskiego, wartości kulturowych) w sferach:
 - (1) doboru inwestycji,
 - (2) planowania inwestycji, optymalizującego jej funkcjonalność,
 - (3) realizacji inwestycji (odpowiedniego wykorzystania zasobów),oraz (4) jej funkcjonowania (dostosowania do potrzeb użytkowników).
- Zaleca się unikanie powiększania dysproporcji pomiędzy brakiem inwestycji zaspokajających podstawowe potrzeby lokalnych społeczności lub istnieniem obiektów oferujących niski standard zaspokojenia owych potrzeb (inwestycji o charakterze strategicznym dla funkcjonowania społeczności), a realizacją inwestycji o wysokim standardzie, które odnoszą się do potrzeb drugorzędnych (marginalnych z perspektywy dobra publicznego i gradacji zasadności).
- Należy zniwelować rozbieżność pomiędzy wysoką jakością wykonania obiektów i nieracjonalnością w wykorzystaniu zasobów (m.in. poprzez zwiększenie nadzoru nad procesem realizacji inwestycji, umożliwiające zmniejszenie/wyeliminowanie nieprawidłowości i osiągnięcie jakości satysfakcjonującej użytkowników).
- Cele formułowane we wnioskach powinny być spójne z rzeczywistą funkcją projektu (w sensie społecznym i ekonomicznym).

- We wnioskach powinien zostać uwzględniony optymalny zakres społecznego oddziaływania inwestycji.
- Projekty winny integrować inwestycje z rzeczywistymi potrzebami/potencjałem społeczności lokalnych.
- Projekty, w większej mierze, powinny powiększać potencjał społeczności lokalnej (w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, atrakcyjności turystycznej, poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorczości, jakości życia mieszkańców).
- Konieczne jest ustawiczne monitorowanie korelacji adekwatności funkcjonalnej obiektu/inwestycji względem potrzeb mieszkańców (grup docelowych), celem optymalizacji jego społecznej funkcjonalności.
- Zaleca się zmodyfikowanie strategii promocyjnych poprzez:
 - a) akcentowanie informacji dotyczących zaangażowania w realizację projektu środków beneficjentów,
 - b) zwrócenie uwagi na kanał informacyjny (kanały informacyjne) efektywnie docierające do grup związanych z realizacją projektu (największą widocznością charakteryzują się tablice informacyjne – formy informacyjne w sposób trwały powiązane z obiektem, najmniejszy odsetek ankietowanych korzysta z broszur, ulotek).
- Należy dążyć do zwiększenia poziomu zaufania społecznego (szczególnie względem administracji publicznej i procesu realizacji inwestycji) poprzez wyeliminowanie nieprawidłowości (deficytu racjonalności) i aktywizację potencjału racjonalizacyjnego.
- Zaleca się dążenie do zwiększenia zainteresowania mieszkańców dobrem wspólnym (25% ankietowanych nie zajmuje w tej sprawie jednoznacznego stanowiska) i rozumienia zróżnicowania celów, składających się na dobro wspólne.

Opracowanie:

doc. dr Tomasz Drewniak

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie